REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 38)

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 206.—Anul LXIII. Braşov, Duminecă 17 (30) Septemvrie. 1900.

Declararea guvernului rusesc relativ la conflictul româno-bulgar.

Dela început, de când în urma asasinatului Mihăileanu a isbucnit conflictul româno-bulgar, lumea politică era curiósă a sci, ce atitudine va lua guvernul rusesc în acest conflict, mai ales după-ce în Bulgaria se lăţise svonul, că Rusia „protectóre şi liberătóre“ n'ar fi în contra ca Bulgaria sĕ se rĕsboiéscă cu România şi ar fi gata sĕ ajute pe sub mână realisarea planurilor comitetului revoluţionar bulgar.

N'a trecut însĕ mult şi diarul oficios rusesc „Petersburskie Viedomosti“ a dat o lecţiă aspră revoluţionarilor bulgarĭ spunêndu-le, că în aventurile lor periculóse nu se pot aştepta la sprijinul Rusiei şi „décă Bulgaria nu se va cuminţi în urma acţiunei diplomatice a României şi nu va înfrêna comitetul macedonean, atuncĭ la acest lucru o vor sili marile puterĭ“.

E lucru firesc, că guvernul rusesc vede cu ochĭ rĕi posiţia privilegiată de care se bucură comitetul macedonean în Bulgaria, în urma slăbiciunei guvernelor bulgare, carĭ înse-şĭ stau sub înrîurirea acestui comitet. Rusia vré sĕ aibă de lucru numai cu guvernul bulgar şi nu convine politicei sale, ca o altă putere necontrolabilă în stat sĕ pótă trage orĭ şi când dungă peste calculele ei diplomatice. La acésta se mai adauge şi împrejurarea, că tocmai acum Rusia fiind aşa de mult angajată în China, doresce sĕ fiă pace şi linişte în Europa. In fine mai este şi învoiala, ce a încheiat'o cu Austria la 1897, ca ambele puterĭ sĕ nu sufere nicĭ o schimbare în starea lucrurilor din Peninsula balcanică.

Tocmai acum aduce diarul german de comun bine informat „*Frankfurter Zeitung*“ o scire importantă, care confirmă purtarea acéstă a Rusiei. Numitul diar anunţă adecă, că ambasadorul rusesc din Viena contele Kapnist a făcut în sĕptĕmâna trecută, cu privire la incidentul româno-bulgar, contelui Goluchowski, la însărcinarea ministrului de esterne rusesc conte Lambsdorff, următórea declarare:

„Rusia stă şi acum ca şi mai înainte, în mod leal, pe basa învoelii încheiate la Petersburg în 1897 şi decĭ se nisuesce *a împedeca cu tótă energia orĭ-ce încurcătură rĕsboinică între statele balcanice.* Ceilalţĭ ambasadorĭ ai Rusiei au primit aceeaşĭ instrucţiune ca şi el (Kapnist), tot aşa şi representanţii Rusiei în Sofia şi în Bucurescĭ, cu adausul, ca sĕ comunice guvernelor respective, că esistă o deplină înţelegere între Rusia şi Austro-Ungaria şi că nicĭ una, nicĭ alta nu vor suferi o schimbare a stării actuale, séu alte consecinţe dintr'un rĕsboiŭ eventual“.

Acésta însemnéză cu alte cuvinte, că Rusia vrea sĕ împiedece isbucnirea unui rĕsboiŭ româno-bulgar şi că chiar şi în casul, când cu tóte acestea ar isbucni rĕsboiŭ între România şi Bulgaria, Rusia şi monarchia nóstră nu va permite nicĭ o schimbare, fiă prin câştigarea de teritoriu din partea statului, care va eşi învingĕtor din luptă, fiă în orĭ-ce alt chip. S'ar petrece prin urmare, ceea-ce s'a petrecut în rĕsboiul dintre Bulgaria şi Serbia: s'a vĕrsat mult sânge, s'au cheltuit multĭ banĭ, dér după rĕsboiŭ tóte au rĕmas în starea de mai înainte.

Nicĭ nu stau lucrurile aşa, ca un rĕsboiŭ între România şi Bulgaria sĕ fiă neînconjurabil. Din contră după iritaţiunea dintâiŭ a urmat acum o pausă, în care s'au mai liniştit spiritele în Bulgaria. Insuşĭ principele Ferdinand al Bulgariei sĕ fi dis dilele acestea, că neînţelegerei dintre România şi Bulgaria nu trebuia sĕ i-se dea nicĭodată o aşa mare importanţă; că Bulgaria nicĭ de-ar voi nu póte declara rĕsboiŭ Românieĭ, find-că marile puterĭ nu i-ar permite acésta. Incât pentru România, ea din capul loculuĭ n'a voit rĕsboiŭ, ci a reclamat numai urmărirea criminalilor descoperiţĭ de justiţia română. Adĭ mâne va fi gata şi ordonanţa definitivă a judelui de instrucţiune din Bucurescĭ în afacerea asasinatelor şi a complotului bulgăresc. Acéstă ordonanţă, care conţine dovedĭ sdrobitóre despre culpabilitatea celor din comitetul macedonean, va fi comunicată imediat guvernului bulgar, care nu va mai avé în cătrău şi în cele din urmă totuşĭ va fi nevoit sĕ dea în judecată pe Sarafoff şi soţĭ.

Intr'o corespondenţă din Bucurescĭ a lui „N. fr. Presse“ se dice, că în cercurile guvnrnului român se crede, că cabinetul din Sofia cu tótă popularitatea comitetului macedonean nu va merge aşa departe, ca sĕ nu urmărescă cel puţin pe acei membrii ai comitetului, despre carĭ vor dovedi actele. că sunt vinovaţĭ personal. Se mai dice în amintita corespondenţă, că, deşi a făcut rea impresiune în România, că ministrul bulgar Nacevicĭ, a căruia purtare corectă a fost recunoscută în Bucurescĭ, şĭ-a dat demisiunea, totuşĭ se crede, că este apropiată soluţiunea greutăţilor ivite.

Prin declaraţiunea, ce a făcut'o ambasadorul rusesc din Viena ministrului de esterne, conte Goluchowski, se uşurézā numai acéstă soluţiune, căcĭ negăsind sprijinul rusesc dorit, Bulgarii, vrênd nevrênd vor trebui sĕ se cuminţéscă şi sĕ facă destul reclamaţiunilor îndreptăţite ale României.

De cumva însĕ, după tóte acestea, totuşĭ ar eşi de-asupra în Bulgaria influenţa comitetului revoluţionar şi ar produce astfel turburarea liniştei înlăuntru şi înafară, tot Bulgaria va avé sĕ sufere mai mult în urma acésta, dovedindu-se, că ea nu este în stare a-se guverna pe sine după regulele ordinei şi ale civilisaţiunei şi după cerinţele Europei.

Revista politică.

Pănă la deschiderea *dietei ungare* mai sunt numai vre-o dece dile. Se simte însĕ deja de pe acum, că „părinţii patriei“, adunaţĭ la un loc, vor face sĕ se vorbéscă érăşĭ mult despre patimile şi duşmăniile dintre partide, c'un cuvênt sĕ se deslănţuéscă din nou viforul nemulţumirilor. Chiar în sînul partidei dela putere nemulţămirea e mai mare adĭ ca orĭ şi când şi ómenii din clica Tisza-Banffy se îngrijesc dilnic a spori materialul esplosiv împotriva conducerei de adĭ a guvernului. De vom avé în vedere, că sesiunea viitóre a dietei este ultima înainte de nouĕle alegerĭ generale dietale, lucrul pare fórte esplicabil.

*

Chiar pentru-că acuşĭ va bate şi óra sfîrşitului actualei diete, deputaţii din diferitele partide alérgă în ruptul capului şi fac *vênătóre de popularitate.* Ţin discursurĭ prin cercurile, carĭ i-au ales, făgăduesc marea cu sarea, unii laudă, alţii combat şi hulesc guvernul, după cum adecă le dictéză interesele de partid şi de clică.

La începutul sĕptĕmânei a vorbit şi groful Apponyi înaintea alegĕtorilor sĕi din Jaszbereny. El a dat din greu cu tămâiă pentru ministru-preşedinte Szell, lăudându-i vredniciile şi declarând, că merge cu el. Apponyi a dis câte-va cuvinte şi despre *cestiunea naţionalităţilor*, dér nu s'a pronunţat aşa de pe faţă ca bună-óră Coloman Tisza la Oradea-mare. Lui Apponyi i-se nălucesce, că naţiunea maghiară îmbrăţişéză şi pe „cetăţenii de limbă nemaghiară,“ dér nu întârdie a-se deştepta din acest somn hipnotic cu visurĭ şi nălucirĭ şi privind realitatea este silit a recunósce şi el, că multă vreme va trebui încă sĕ lupte Maghiarii până sĕ-şĭ vadă pe deplin asigurată „unitatea naţională maghiară“. La urma urmelor însĕ şi Apponyi şi Tisza,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Frumósa.

Anicuţii i-a intrase în cap că-i frumósă. Vorba de frumósă o audise dela un boier

— Dér frumósă fată ai, lele Ioană!

— De frumósă ca frumósă, cucóne; numai mintea de i-ar fi frumósă!

Lelea Ioana se îngrijesce de minte, dér fata în gândul ei dice: las' sĕ fiu frumósă, că mintea mi-o potrivesc eu.

Şi Anicuţa îşĭ potrivesce mintea, şĭ-o potrivesce cum nu se póte mai bine. Deocamdată începe a se căuta în oglindă. Se uită în oglindă sĕ vadă cum o fi ea de frumósă. Se mai uită sĕ se vadă, căcĭ nu ţine minte cum s'a vĕdut. Se uită sĕ vadă, décă e tot aşa, se uită mereu: dă pe unde dă şi la urmă dă tot la oglindă.

Anicuţa cu mintea ei o fi frumósă orĭ n'o fi, dér s'a ales o leneşă de-i duhluesce urma, nicĭ capul nu şi-l piaptĕnă şi nu-l curăţă cum trebue.

Lelei Ioanei nu-i place moda asta, dér ce sĕ facă? Strigă ea cât strigă tótă diua: Anicuţă încóce, Anicuţă încolo; dér Anicuţa, décă i-a intrat gărgăunĭ în cap, se sucesce, se 'nvêrtesce cât ţi-i diulica de mare şi de geaba, sporul e numai la mama.

Şi mamei îi pare rĕu, că cresce fata aşa, că ce nu face mama pentru fată, dér fata începuse a se face fată mare, fată de măritat şi lumea în pilda ei începuse a cânta:

Nu sciu ţese,
Nu sciu cósă.
Am nădejde
Că 's frumósă.

Era frumósă Anicuţa, şi lelea Ioana o vedea şi de aceea tótă diua nu mai strîngea piciórele: alerga mai dihai decât caii cei de poştă; ici depănătórea, dincolo rîschitórea, dincolo iţe, dincolo spată, dincolo tort, dincolea fuse, unde te întorceai numai stative şi pânză vedeai.

Lucra lelea Ioana sĕ facă zestre fetii, că mâne-poimâne era de măritat şi nicĭ nu scií de unde 'i-se arată partea ei dela Dumnedeu. Ba într'o di s'a dus lelea Ioana cu omul ei la têrg şi i-a cumpărat şi ladă fetiĭ. Ce mai ladă! Ladă verde cu florĭ de trandafirĭ şi cu balamale negre de fier, ladă gospodărescă, sĕ dică nuntaşii: bravo.

Dér într'o diminéţă lelea Ioana se scólă bolnavă: 'i s'a tăiat o mână şi un picior şi nu mai póte lucra, de abia décă póte sĕ se misce.

Şi stă lelea Ioana în pat şi îi plânge inima după trébă, că fata de grija oglindii nu se póte desbrăca, şi trebile nu le póte întimpina pe tóte şi pânzele şed neţesute şi lada cea nouĕ rĕmâne gólă.

* *
*

Se face o nuntă în sat.

Anicuţa e cea dintâi la nuntă. Décă n'o fi ea, cine sĕ jóce înainte? cine sĕ ţină focul jocului? pe cine sĕ schimbe flăcăii din mână în mână? Şi erau şi flăcăi strĕinĭ, căcĭ fata se mărita în alt sat.

Vine nunta. Vin nuntaşii din satul vecin împreună cu mirele, ca sĕ ia miresa, vin mulţime de flăcăi, s'a umplut ograda.

Doi flăcăi călărĭ vin înainte şi spun conăcăria.

Anicuţa e druşcă, ea aruncă după dênşii doniţă de apă şi-i udă bine.

Lumea rîde, lăutarii cântă, şi Anicuţa e veselă de isbândă.

Se trage carul dinaintea uşei, sĕ încarce zestrea.

Anicuţa se uită la dênsa, pare că ar fi lada ei.

Flăcăii, care duc lada, fac haz:

— Mĕ!! dér grea e, mĕ!... încet, că nu mai pot!

— Incet, mĕ, că-mĭ tae degetele.

— Ce-o fi, mĕ, înăuntru?

— O fi pus pietri!

— Aş! E pânză, mĕ! Prosópe, mĕ, feţe de masă, mĕ! Muncă de fată gospodină, mĕ, dóre unul şi odată ridică lada în sus şi începe sĕ o jóce cum ai juca o perină de puf, şi încep sĕ bată într'ênsa ca într'o tobă.

Flăcăii bat în ladă şi lada rĕsună a pustiu şi lumea rîde.

Lumea rîde, dér mirésa plânge.

cu toțĭ șoviniștii marĭ și micĭ, au una și aceeașĭ țîntă: sugrumarea naționalismului în sînul popórelor nemaghiare.

*

Lupta în direcțiunea acésta o duc Ungurii din dietă și afară de dietă pe tóte cărările. Un esemplu viu și care tocmai acum dă mult de vorbit și discutat, este *cestiunea rebotezării numelor de comune*, în temeiul legii dela 1898 creată anume pentru maghiarisarea numelor de orașe, localitățĭ, văi, munțĭ și rîurĭ. Representanțele săsescĭ din Brașov, Sibiiu, Sebeșul-săsesc, Bistrița, Mediaș, Sighișóra ș. a. au luat hotărîrea, ca numele oficial al acestor orașe sĕ fiă numele germane, carĭ le-au purtat de veacurĭ. La mișcarea acésta s'au alăturat și Șvabii din Bănat. Atâta a trebuit, pentru-ca șovinismul intolerant sĕ se ridice ca un bălaur și sĕ strige, că étă Sașii și Șvabii din Ardeal și Bănat fac politică pangermană, apoi sé céră dela ministru ungurese de interne sĕ nu sufere atâta „obrăznicíă", sĕ casseze hotărîrile representanțelor și sĕ decreteze, ca numele respectivelor orașe sĕ fiă unguresci.

*

In *Austria* se fac marĭ pregătirĭ pentru alegerile parlamentare. Tóte partidele au adresat manifeste către alegĕtorĭ, îmbărbătându-i sĕ nu se abată dela linia trasă de principiile și programul lor de luptă.

O fóiă cehică aduce scirea, că guvernul austriac s'ar fi înțeles cu Cehii tinerĭ și ar fi făcut un pact, în vîrtutea căruia guvernul nu le va face oposiție la alegerĭ, în schimb însĕ candidații cehĭ sĕ nu-șĭ lege mânile față cu alegĕtorii și sĕ nu se oblige, că vor continua obstrucțiunea. Scirea acésta pare a fi lipsită de temeiŭ, mai ales décă se va avé în vedere, că în manifestul, ce l'a adresat comitetul esecutiv al partidei către alegĕtorĭ, erau desfășurate vederĭ și principii cu totul contrare guvernului.

Tot o fóiă cehică aduce scirea, că dieta provincială din Praga nu va fi convocată anul acesta și că guvernul va dispune asupra agendelor, ce cad în cercul ei de competință, prin rescripte împĕrătescĭ.

*

In *strĕinătate* evenimentele mai de sémă se petrec în China. Cu aceste ne ocupăm însĕ la alt loc. Vom aminti aicĭ despre ora fatală și de mare cumpănă prin care trece acum republica *Transvaal*. Cetitorii noștri sciu, ce sórte crudă și amară îi aștéptă pe Burĭ. Insu-șĭ președintele *Krüger* și numĕroșĭ bărbațĭ de stat ai Burilor, sunt în ajun de a pleca spre Europa Un vapor olandes a și plecat din Aden la Lourenzo-Marques, ca sĕ ia pe Krüger și sĕ-l ducă în Olanda. Printre cei, carĭ au plecat deja, se află directorul poștelor din Transvaal, un secretar de stat și ministrul tesaurului public. Gazetele englese fac mare sgomot cu scirea, că Krüger ar voi sĕ ducă cu sine archiva statului și visteria publică. Scirea acésta însĕ nu corĕspunde adevĕrului într'atâta, încât agentul diplomatic transvaalian din Bruxella face cunoscut, că archiva statului și o sută milióne francĭ, banĭ de ai statului, de mult au fost depușĭ la banca olandesă. Acelașĭ agent diplomatic asigură, că toțĭ Burii mai bogațĭ vor părăsi vetrele lor și vor emigra în Olanda.

Pressa dinafară continuă a-se ocupa și acum de proclamația lui Roberts prin care a declarat anexarea Transvaalului la imperiul engles. Foia „Rossia" adreséză un advertisment serios guvernelor europene aducêndu-le aminte, că aceste guverne nu vor fi tarĭ, decât pe câtă vreme popórele cred în ele și le consideră ca personificarea dreptului și a justiției. „Novoje Vremja" dice, că proclamațiunea lui Roberts este, din punct de vedere moral, actul cel mai revoltător, care s'a făcut vr'odată. Apoi adaugă: „E adevĕrată provocare, ce Anglia o adreséză Europei declarând, că acésta nu va interveni nicĭ-odată".

Unirea și instrucțiunea tinerimei.

Domnul Preposit *Ioan M. Moldovan* face în fóia bisericéscă din Blașiŭ sub titlul de mai sus următórea reprivire istorică:

La anul 1700 Românii din Transilvania și Ungaria nu aveau nicĭ o singură școlă, nu se pomenesce la ei nicĭ un singur dascăl. Tótă instrucțiunea se vede a fi stat într'aceea, că preoții și cântăreții vor fi învĕțat pe fiiĭ și nepoții sĕi a ceti în Psaltire și alte cărțĭ bisericescĭ, — ca sĕ-i pótă avé de succesorĭ.

Déră instrucțiunea acésta fără îndoială a fost tare mărginită. Vor fi fost și preoțĭ de aceia, carĭ nu sciau ceti, cum se cade; — éră cântărețĭ, carĭ plinesc întrégă slujba, — fără sĕ cunóscă o buche măcar — sunt și adĭ.

Biserica română, îndată ce s'a unit cu Roma, a îmbrățișat cu căldură causa instrucțiunii tinerimei și s'a cugetat la procurarea mijlócelor, din carĭ se-i pótă prinde rostul.

Metropolitul Atanasiu în anul 1701 a arătat la Curte, că Clerul dênsului în bătăile cu Turcii a prestat miliției împĕrătescĭ bucate, nutreț ș. a. în valóre de 35.000 florenĭ unguresci și a cerut restituirea acestei sume.

Banii aceștia au fost destinațĭ pentru ridicarea unei școle în Alba-Iulia, unde era pe atuncĭ reședința Metropolitului.

Cei dintâiŭ 20—30 de anĭ s'au consumat în lupte grele, ce au bântuit Transilvania, din causă, că reformații, unitarii, luteranii, odată cu capul nu voiau sĕ se plece sub domnia casei habsburgice, și ca sĕ aibă ajutor în contra ei, aduseseră asupra țĕrii tóta furia și urgia armelor turcescĭ.

Tot ei se stângineau sĕ stîrpéscă și biserica unită, pentru-că într'ênsa vedeau crescênd un razim puternic pentru domnia casei habsburgice.

Decĭ valmajéla acestor lupte nu a fost priinciósă pentru desvoltarea instrucțiunei în biserica nóstră.

Dér biserica nóstră a ținut în vedere hotărîrea sa de-a înființa școle, și după-ce Turcii au fost depărtațĭ, și unirea ei cu biserica Romei a câștigat stabilitate prin aședarea scaunului episcopesc la Blașiŭ, s'a apucat de zidirea școlilor de aicĭ.

Episcopul Ioan Inocențiu Klein a pus temeiul prin câștigarea Blașului, éră succesorii sĕi s'au întrecut unii cu alții întru desvoltarea școlelor înființate într'ênsul și ocrotirea tinerimei studióse.

Cu jertfe marĭ s'au ridicat primele școlĭ din Blașiŭ și s'au ridicat așa, încât și acum după 150 de anĭ rĕspund pretensiunilor: sunt solide, largĭ, luminóse și sănĕtóse.

Apoi s'au apucat de „*deschiderea învĕțăturilor și chivernisirea într'ênsele a celor lipsițĭ*", cum dice Episcopul Petru Pavel Aron în edictul sĕu dela 11 Octomvrie 1754, prin care face cunoscută inaugurarea școlelor din Blașiŭ.

Episcopul Aron s'a îngrijit, ca școlarii săracĭ și bunĭ sĕ fiă ajutațĭ cu pâne, fiertură, la început odată pe di, apoi de două-orĭ. El a zidit o casă frumósă anume pentru adăpostirea tinerimei studióse, care casă la anul 1758 era gata și stă până adĭ, acésta este zidirea cu etagiŭ dela pórta curții metropolitane, — éră la mórtea sa tot ce avea a lăsat tinerimei studióse.

Episcopul Grigorie Maior a întemeiat beneficiul de pâne pentru 200 și mai bine școlarĭ, — éră Metropolitul Ioan Vancea a ridicat două internate: unul pentru 120 tinerĭ, altul pentru 60 copile.

Nu este aci locul a spune în detaiŭ tótă crescerea și sporirea institutelor de învĕțământ din Blașiŭ. Fiă de-ajuns a constata, că pe întindere de vre-o 10 jugĕre catastrale, unde odinioră se treerau bucatele lui M. Apafi, principele Transilvaniei, care după tradițiune presenta Metropolitului român cânii sĕi, ca sĕ-i boteze: astădĭ cu fală se înalță deosebite școlĭ române, întru carĭ peste 700 de tinerĭ sug nectarul sciințelor și primesc educațiune religiósă-morală, în spiritul cel bun al părinților noștri.

Nu este aci locul a spune cu vorbe multe binele, ce au produs școlele acestea pentru românimea întrégă, fiind ele în timp de peste o sută de anĭ singurul far românesc în tótă Transilvania și Ungaria: este de-ajuns a cita cuvintele lui *Eliad*, care înainte de 1848 visitând Blașul și școlele lui, când a ajuns înaintea școlelor, unde se propunea filosofia, șĭ-a desvĕlit capul și a strigat: „*de aicĭ a rĕsărit sórele Românilor!*"

Complotul bulgăresc.

Cetim în *Epoca*: Un nou fapt de o mare importanță vine sĕ dovedéscă adĭ, ceea ce în mod palpabil nu se putuse dovedi până în present. Anume: până acum se afirmase fără probe temeinice, că comitetul macedonean întrebuințéză cele mai condamnabile presiunĭ pentru a stórce banĭ în beneficiul fondului acelui comitet. Afirmarea acésta, însĕ, a fost tăgăduită de Bulgarĭ ca neadevĕrată; acum nu se va mai puté tăgădui, căcĭ avem dovadă: Și étă care este:

D. I. Th. Florescu scia de mai înainte, că Nedelcoff, bragagiul din strada Lucacĭ, dela a cărui slugă Stoian Dumitroff și-a cumpărat revolverul, cu care a omorît pe Mihăileanu, poseda o scrisóre dela un vĕr al lui domiciliat în Rusciuc, anume Țicoff. Judecătorul își reservase pentru mai târdiu sĕ pună stăpânire pe scrisórea în cestiune.

Acum, când Nedelcoff trebuia sĕ fiă espulsat împreună cu alțĭ Bulgarĭ, judecătorul l'a întrebat iar de scrisóre cerêndu-i-o. In urma rĕspunsului lui Nedelcoff, că nu scie décă o mai are, d. Florescu l'a trimis în strada Lucacĭ, la prăvălie, unde scrisórea a fost găsită, și din conținutul ei se capĕtă dovada de care vorbim mai sus.

In adevĕr étă ce scrie Țicoff din Rusciuc vĕrului sĕu Nedelcoff:

Intre altele-i spune:

„O! sórtea nóstră blăstĕmată este! „Comitetul macedonean ne sugrumă și ne „silesce prin fel de fel de mijlóce ca sĕ „dăm banĭ.... Nicĭ nu mai scim cum sĕ scăpăm" etc...

Cam acesta e o parte din textul scrisorei lui Țicoff către Nedelcoff din care resultă destul de lămurit dovada irefutabilă a manoperelor și neomeniilor scandalóse, pe carĭ le practică comitetul pentru a-șĭ spori fondul destinat planurilor lui criminale..

Ceea ce ilustréză și mai puternic cele de mai sus, arătând chiar cum comitetul macedonean inspiră un fel de gróză până și printre Bulgarĭ, e următorul fapt:

Ca martor în procesul complotului bulgăresc va figura și un Bulgar anume Blajo. Acest nenorocit, bolnav, cu corpul plin de bube, ce de-abia putea sĕ-șĭ agoniséscă o miserabilă sumă de 30 banĭ pe di pentru a-șĭ tîrî viéța, era supus și impus

---

Mirésa plânge și lăutarii cântă:

Plângĭ copilă și suspină,
Că intri 'n casă strĕină.

Lăutarii cântă, nunta merge, dér Anicuții 'i se tae gustul de joc. Anicuții 'i se pare că lada cea gólă e lada ei, și lumea rîde de dênsa și lăutarii îi cântă ei, și ei 'i se ridică un nod în gât, și plânsul o podidesce.

Ar fi fugit atuncea, în clipa aceea dela nuntă, dér n'avea cum, n'avea pe unde.

N'a putut sĕ fugă, a stat până la urmă, dér, când a ajuns acasă, întâiŭ și întâiŭ a stricat oglinda, apoi s'a apucat de descâlcit tortul și mosórele și sculele și tóte.

Și a pus Anicuța pânză după pânză și a țesut de a bucșit lada de valurĭ de pânză de bumbac și de fuior și de borangic.

Si peste doi anĭ s'a măritat Anicuța și, când i-au scos flăcăii lada, în adevĕr, că se îndoiau de greutate, ér ei îi rîdea inima de bucurie și își dicea în gând:

— Dómne, dér décă nu vedeam altă ladă gólă, ce !făceam eu acum cu mintea cea de atuncia?

Bine a dis biata mamă:

Frumósă ca frumósă,
Mintea sĕ-țĭ fie frumósă.

Th. D. Speranță.

Poesii.

I.

'Mĭ-e dor.

'Mĭ-e dor sĕ trec prin codru des,
Când stelele s'aprind
Și 'n calea ta cu drag sĕ-țĭ ies
Zîmbind.

Sĕ rĕtăcim ca mai de mult
La frĕmĕtul de fag,
Tu sĕ-mĭ vorbescĭ, eu sĕ te-ascult
Cu drag.

În pĕrul meu buclat sĕ prind
Cununĭ de liliac,
Șĭ-apoi sĕ te întreb zîmbind
De-țĭ plac.

Și printre arborĭ rĕsfățațĭ,
In unde de isvor
Sĕ ne privim îmbrățișațĭ
Cu dor.

De lume depărtațĭ sĕ fim
In codru fără drum,
Și ca 'n trecut sĕ ne iubim
Șĭ-acum.

Vorbéscă lumea câte-o sci,
Indruge vorbe secĭ,
De mĕ iubescĭ, eu te-oiŭ iubi
In vecĭ.

Din codru frĕmĕtul s'ascult
Și séra la isvor
Sĕ te aștept ca mai de mult
'Mĭ-e dor.

Brașov. *Ecaterina Pitiș.*

II.

Fluturașul.

Fluturaș frumos, sburdalnic,
Tu ce sborĭ din flóre-'n flóre,
Cochetând drăguț șăgalnic
Nu te temĭ de vre-o prinsóre?

Óre inima ta mică
E atât de schimbăciósă,
Incât florile de frică
Tac și sunt prea sfiiciόse?

Tu n'ai inimă, n'ai milă
De sdrobescĭ ilusiĭ sfinte,
Ce renasc într'o zambilă
După-ce o scoțĭ din minte?

Eștĭ stăpân într'o grădină,
Ițĭ alegĭ un trandafir;
Tainic dormĭ într'o sulfină
În tremolo de zefir.

Alintat între petale,
În concert de păsĕrele,
Numai fiorĭ în a ta cale,
Numai fragede-albăstrele.

Ce garófe ofilite
N'ai lăsat în drumul tĕu;

de comitetul macedoneau la *o cotisaţie de 1 leu şi 50 banī pe lună*, când lui din ce câştiga nicī nu-i ajungea sĕ mănânce.

Bietul bulgar desperat, ne mai sciind cum sĕ scape din ghiarele miserabililor din comitet, a fugit, aşa prăpădit cum era, şi va fi unul din martorii interesanţī din proces.

Marī complicaţiunī în China.

Lucrurile în China au luat pe neaşteptate o întorsĕtură din cele mai grave. Din tot ce se petrece în marea şi puternica împĕrăţiă din rĕsăritul depărtat, se póte conchide cu siguranţă, că luptele de până acum au fost numai prevestitórele unui lung şi sângeros rĕsboiŭ, ce are sĕ se încépă încurênd.

Se scie, că după luarea Pekingului şi după sugrumarea la aparenţă a rĕscólei Boxerilor, s'a început un lung schimb de note între marile puterī interesate şi între representantul Chinei. In tot timpul acesta împĕrătésa, împĕratul şi curtea întrégă s'au pus la adăpost într'un oraş din provincia Şan-Si şi s'a început fortificarea acestui oraş încunjurat de rîul galben şi la o mare depărtare de Peking. Aicī s'au concentrat o mare parte din trupele regulate chinese şi Boxerī. De aicī a început împĕrătésa vĕduvă sĕ negocieze, prin Li-Hung-Ciang, cu puterile asupra condiţiilor de pace.

Curtea imperială chinesă însĕ nu avea gândurī serióse de pace. Ea nu făcea, decât sĕ speculeze şi sĕ încurce cât se póte puterile angajate în marele conflict. Cu atât mai puţin putea sĕ-i trécă prin gând de a da vre-o satisfacţiă reală puterilor vătĕmate.

In faţa acestei situaţiunī, ce se întêmplă însĕ? Rusia, prevĕdênd un rĕsboiŭ lung şi sângeros şi nesimţindu-se destul de pregătită, vine cu propunerea cătră puterī, ca trupele internaţionale sĕ părăséscă Pekingul, sĕ i-se dea curţii chinese putinţa de a-se reîntórce în Peking şi a-se începe negocierile de pace. Deja mai înainte de Rusia cu astfel de gândurī se purtau şi Statele-Unite, mai ales, că la acésta le îndemna rĕsboiul din Filipine şi apropiata alegere a preşedintelui.

Puterile celelalte însĕ n'au voit sĕ priméscă propunerea Rusiei şi dintre tóte mai ales Germania a combătut'o, ca nefiind realisabilă în împrejurările de faţă. Germania era prea mult angajată în causă şi faptul asasinării representantului ei din Peking o făcea sĕ stăruéscă morţiş pentru pedepsirea corifeilor Boxerilor, carī au sĕvîrşit măcelurile asupra streinilor.

N'a trecut mult timp şi guvernul din Berlin a adresat prin ministrul afacerilor esterne o notă cătră tóte puterile, cerênd estradarea şi pedepsirea vinovaţilor, şi numai după ce se va fi întêmplat acestea sĕ urmeze tratările de pace.

Pe când însĕ propunerea Germaniei formézĕ obiect de discusiune şi deliberare în cabinetele puterilor interesate, în China se întêmplă un lucru neaşteptat. Esitările Rusiei şi ale Statelor-Unite au insuflat curaj curţii imperiale chinese, care a făcut tocmai contrarul de ceea-ce i-se cerea. In loc sĕ pedepséscă pe culpabili, îi pune chiar pe aceştia în posturī însemnate, pe principele *Tuan* îl numesce preşedinte al consiliului de stat, lui *Tung-Fusiang* îi dă comanda supremă peste armata chinesă, c'un cuvênt se pune cu totul sub ocrotirea şefilor partidei revoluţionarilor. Scirile telegrafice mai nouĕ confirmă, că *Li-Hung-Ciang* a primit ordine secrete dela guvernul imperial chines, sĕ concentreze tóte trupele disponibile şi sĕ mérgă a reocupa Pekingul. Ér principele *Tuan* a dat un edict cătră toţi funcţionarii, în care le spune sĕ aducă la cunoscinţa tuturor, că de nu vor lupta în potriva streinilor, vor fi decapitaţī, li-se va confisca averile, li-se vor nimici familiile şi mormintele strĕbunilor lor vor fi prădate şi jefuite.

Domn şi stăpânitor este aşa-dér érăşī principele *Tuan*, căpetenia înfricoşată a Boxerilor şi a tuturor societăţilor secrete revoluţionare.

Intr'aceea sosesce în China şi mareşalul *Waldersee*, comandantul suprem al trupelor internaţionale. Din nou se asigură acum, că Waldersee pregătesce un *ultimat*, în care va cere estradarea criminalilor chinesī, pretensiune acésta, pe care décă guvernul chines nu o va împlini, *se va declara şi va începe rĕsboiul.*

Dér nicī guvernul Chinei nu stă mai pe jos. El încă a hotărît sĕ declare rĕsboiul, — şi atuncī va urma o luptă gróznică, plină de greutăţī incalculabile şi grozav de costisitóre.

In astfel de împrejurărī prospectele pentru pace s'au svênturat şi nimenī nu mai crede adī, că acest conflict mare se va puté resolva altfel, decât cu arma.

ULTIME SCIRI.

Bucurescī, 29 Septemvrie. Dilele acestea se va întêlni aicī ex-regele Milan cu regina Natalia. Acestei întêlnirī i-se atribue mare importanţă faţă cu cele ce se petrec în Serbia.

Londra, 28 Septemvrie. Lui „Times“ i-se anunţă din Peking cu data de 21 l. c.: Espediţia din urmă a avut scopul, ca sĕ măréscă siguranţa în jurul capitalei şi se urmeze provederea cu victualii. — Ambasadorul rusesc a adresat împĕrătesei vĕduve un memorand, în care o provócă *sĕ se reîntórcă în Peking.* Ambasadorul *asigură pe împĕrătésa despre scutul Rusiei.* Accentuézĕ mai departe necesitatea, ca în Paotifung sĕ nu mai rĕmână piatră pe piatră. Contrarietăţile dintre interesele rusescī şi englese împiedecă orī-ce încercare sistematică de a restabili calea ferată.

„Povestea unei coróne de oţel“, *G. Coşbuc.* In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carī a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunī. Preţ. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rĕsboiul pentru neatêrnae, de *George Coşbuc*“, o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgĕtóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile românescī, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8^0 de *283 pagine* numai 50 cr. (porto 55 cr.).

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar. Partea I şi II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.

Zarandul şi munţii apusenī ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunī şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţī Românii, carī vor sĕ-şī cunóscă ţéra şi nemul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

SCIRILE DILEI.

16 (29) Septemvrie.

I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meţianu a sosit adī cu trenul de 2 óre d. a. în Braşov. La gară Inalt Prea Sfinţia Sa a fost întêmpinat de protopopii dela biserica St. Nicolae din Scheiu şi din Cetate, apoi de toţī preoţii bisericelor române din loc şi de un numĕr însemnat de credincioşī din loc şi împrejurime. Presenţī erau şi membrii comitetului bisericei Sf. Nicolae şi ai comitetului bisericei din Cetate, şi profesorī dela gimnasiul român din loc în frunte cu directorul. La gară I. P. S. Sa fù bineventat de venerabilul protopop Ioan Petric printr'o cuvêntare potrivită, la care I. P. S. Sa a respuns mulţumind călduros. Ambele vorbirī au fost însoţite de urărī la adresa înaltului óspe. Dela gară Metropolitul fù condus în oraş, trăsura în care ocupa loc fiind urmată de un şir lung de alte trăsurī. I. P. S. Sa a fost încuartirat la locuinţa d-lui protopop V. Voina. Sub durata parcursului dela întrarea în oraş şi până la cuartir, sunau clopotele dela bisericele române.

Mâne I. P. S. Sa va pontifica serviciul divin în biserica Sf. Nicolae din Scheiŭ şi va sĕvîrşi stropirea cu apă şi binecuvêntarea acestei biserice, care a fost renovată.

Alegere de învĕţător. Din Turcheş (Săcele) ni-se scrie: Duminecă, în 3 Sept., s'a făcut aicī alegerea pentru al 3-lea învĕţător pentru scóla elementară. La acéstă şcólă a funcţionat ca învĕţător provisor d-l Vasile *Ivan*, un învĕţător bun, care a făcut în şcólă tot-déuna progrese frumóse şi esamenele cele mai esemplare. Cu tóte acestea la alegere unii dintre aceia, cărora nu le place ca învĕţătorul sĕ nu li-se închine şi sĕ le fiă slugă plecată întru tóte, au lucrat în contra alegerei amintitului învĕţător aşa, că n'a putut reeşi. S'a înaintat însĕ protest bine motivat veneratului Consistor, care luând în dréptă considerare motivele, n'a aprobat alegerea, ci a restituit prin decret formal pe învĕţătorul probat Ivan în postul avut şi până acum. Mĕsura acésta a făcut mare bucuriă parochianilor, vĕdênd că totuşī dreptatea nu pere aşa uşor. — *Un parochian.*

Regele Milan în Bucurescī. Vinerī séra Regele Milan, călĕtorind sub numele de contele de Takova, a sosit în Bucurescī. La gară M. Sa a fost primit de d-l Henri Catargi, nepot al regelui, şi de d-l Dristorian, directorul prefecturei, în absenţa prefectului Bucuresciului. M. Sa reţinuse telegrafic un apartament la hotelul Capşa. Dela gară a plecat însoţit de d-l Henri Catargi şi a mers la d-sa acasă. Apoi a venit la hotel. M. Sa a prândit în oraş la d-na Simova Lahovari. Prândul s'a petrecut în strictă intimitate, neasistând decât d-l şi d-na Henri Catargi. Regele Milan nu este însoţit decât de intendentul sĕu şi va sta câte-va dile în Bucurescī. Regina Natalia este aşteptată dilele acestea în Bucurescī. Deşi nu putem sci scopul neaşteptatei sosirī a Regelui Milan, ea este, dice „Epoca“, în legătură cu óre-carī evenimente politice despre carī nu putem vorbi acum. De altminterī chiar rudele de aprópe ale regelui Milan, cum este d-l Al. Catargi, ministrul nostru la Roma şi d-l Henri Catargi, — nu au fost avertisaţī decât ierī de sosirea sa în Bucurescī. D-l Al. Catargiu, care se află la Sinaia, a sosit asérĕ în Bucurescī.

Scólă ceramică în România. In oraşul Târgu-Jiu, s'a înfiinţat cu autorisaţia şi ajutorul ministerului instrucţiunei publice o *şcólă de arta ceramică* (olăriă artistică, porţelănăriă, pictură şi sculptură). Scóla va cuprinde douĕ secţiunī, a) secţia elementară, b) secţia artistică. In cea dintâiŭ se primesc scolarī absolvenţī ai şcólei primare, precum şi cu una séu douĕ clase

---

Câte roze veştejite
Sĕrutându-le mereu!

Tu plătescī cu-a ta viaţă
Dragostea din orī-ce flóre,
Căcī cum pere-a lor dulcéţă
Şī-a ta viaţă-i călĕtóre.

. . . .
. . . .

O, de ce a nóstră fire
Nu e astfel făurită!?
Nu ne-am teme de iubire,
Nicī de mórtea ei grăbită.

V. Purece.

III.

La 'nceputul anului şcolar.

Într'un véc nepriceput
Lângă multe, ce-au trecut,
Luminat'a înzadar
Sfântul sóre pe altar.

Par'că's toţī la ochī legaţī,
De 'ntunerec fermecaţī.
Trece binefăcĕtor
Sórele luminător

Pe lângă aceştī orbiţī
Şi de 'ntunerec robiţī.
Face-ar bine, n'are cui,
Par'c'ar fi de el sătui.

Dac'a vĕdut ş'a vĕdut,
Că omu-i nepriceput,
A trimis stafetă 'n sat
Câte-un dascăl învĕţat

Cu luminī într'un lămpaş,
Dér i-a dat ş'un beţigaş:
Sĕ deştepte pe-adormiţī,
Sĕ 'ndrepteze pe greşiţī;

Sĕ lumine pe copiī
Dându-le şi lor facliī,
Pân' va sosi marea dī,
Când nóptea vom părăsi

Ş'om aduce pe altar
Domnului lumină dar;
Dar din dar, ce el ni-a dat
Şi lumea s'a luminat.

Cât de măréţă va fi
Acea luminată dī,
Când toţī somnul vom lăsa,
De 'ntunerec ne-om scăpa,

Ş'om privi cu toţī duios
Sórele cel maiestos;
Ne-om scălda în rada lui
Dând mărire Domnului.

Braşov, Septemvrie 1900.

I. Dariu.

Mórtea beţivului.

De Charles Dickens.

II.

— Fine. —

Asta fù ultima óră când îl mai vĕdură sora şi tatăl sĕu. Când lumina dilei, nehotărîtă şi învĕluită de céţă, pătrunse prin aleia cea strîmtă şi-şī făcù drum prin geamul murdar al mansardei, Warden se deşteptà din somnul cel greu şi vĕdù, că e singur. El se ridicà şi-şī aruncà privirea în jurul sĕu: vechea saltea de pe podele era neatinsă, tóte erau la locul lor şi nimic nu dovedea, că alt-cineva afară de dênsul ar fi dormit în odaiă în timpul nopţei. El întrebà pe ceilalţī chiriaşī şi pe vecinī; dér nimenī nu vĕduse pe fiică-sa, şi nicī audise vorbindu-se de dênsa. Rĕtăcì pe stradī, cercetà şi întrebà mulţimea de fete, care treceau pe lângă el, dér căutările lui fură zadarnice; el se întórse spre sérĕ acasă obosit şi desnădĕjduit.

Din acea di trăia cerşind. Fie-care ban, pe care-l puté smulge milei trecĕtorilor, îl cheltuia la cârciumă. Un an trecù astfel. Dér acoperemêntul unei închisorī l'ar fi putut adăpostì timp de câte-va lunī. Dormia sub podurī, sub porţī, pretutindenea unde putea găsì puţină căldură, un refugiu contra ploii şi a frigului. Dér chiar în acéstă din urmă miseriă, deşi bolnav şi vagabund, el rĕmase beţiv. La urmă, într'o nópte cădù leşinat lângă o pórtă; viţiul şi corupţia îl topiseră până în măduva óselor. Obrajiī lui erau scofâlciţī şi vineţī, ochiī băgaţī în fundul capului, vederea tulbure. Piciórele-i tremurau sub greutatea corpului şi un fior de ghiaţă îi trecea prin tóte membrele.

Se ridicà şi îşī tîrî corpul slăbit puţin

secundare. In secţia artistică se primesc numai absolvenţĭ a 4 clase secundare şi esceptional cu 3 clase secundare, elevĭ, carĭ posed un talent vĕdit la desemn. Cursul secţii elementare va dura 3 anĭ, a celei artistice 2—3 anĭ. Corpul profesoral e compus din d-nii: A. Diaconovicĭ, I. Wirnstl, I. Moisil, Stef. Bobancu, I. Popescu-Voitescĭ, St. Ciuceanu, un măiestru ceramier şi un ajutor.

Scire personală. D-l *Basil Literat*, căpitan c. şi r. în pensiune, funcţionar la Filiala „Albina" în Braşov, s'a reactivat ca oficer de augmentaţiune. D-sa se va strămuta la Caransebeş, unde îşĭ va ocupa noul post în 1 Octomvrie.

Tunurile nouĕ. E vorba, că încercările, ce se fac de mai mult timp în diferitele corpurĭ ale armatei nóstre cu tunurile nouĕ dau resultate strălucite, aşa că întroducerea tunurilor în armată va deveni fapt. Un numĕr însemnat din nouĕle tunurĭ s'au şi fabricat, din care causă se crede, că la proximele delegaţiunĭ éră̆şĭ se va cere votarea unui credit însemnat ca cheltuelĭ.

Atentat contra lui Waldersee. La bursa din Berlin s'a rĕspândit scirea, că un partisan al funcţionarilor chinesĭ nou numiţĭ a atentat la viaţa lui *Waldersee*, comandantul suprem al trupelor aliate în China. Atentatorul ar fi tras asupra lui Waldersee mai multe focurĭ de revolver, rănindu-l grav. Scirea aşteptă confirmare; décă ar fi adevĕrată, urmările acestui atentat pot fi dintre cele mai grave.

Şcólă comercială în Giurgiu. D-l Droc Barcian, scrie „Epoca", a fost chemat telegrafic la ministerul de instrucţie pentru a fi consultat în privinţa cestiunei elevilor din nou înscrişĭ în gimnasiul din Giurgiu, carĭ au fost respinşĭ din lipsa de locurĭ causată de desfiinţarea clasei I-a divisianară. D-l Droc Barcianu a rugat pe d-l ministru sĕ dea autorisaţia pentru înfiinţarea unei şcóle comerciale, care nu va costa nimic pe stat de óre-ce profesorii necesarĭ au binevoit sĕ se ofere *a preda gratuit lecţiunile.* Escelenta idee a veteranului profesor a fost aprobată. Ast-fel elevii de curênd înscrişĭ vor rĕmâné parte în gimnasiu, ér parte vor trece la acéstă şcólă comercială a cărei necesitate de mult se simţea. Felicităm pe iniţiatorii acestei idei cât şi pe desinteresaţii profesorĭ giurgiuvenĭ.

Jude instructor împuşcat. La tribunalul din *Panciova* s'a petrecut câte-va ḑile mai înainte o scenă mişcătóre. Comerciantul falit Mita *Tadicĭ* a împuşcat c'un revolver asupra judelui de instrucţie Ludovic *Racz.* El fù grav rănit şi dus la spital; a murit alaltăerĭ.

Anarchist arestat. Din Fiume se telegrafézā, că acolo a fost arestat alaltăerĭ de către poliţiă calfa de bărbier August *Amoni*, despre care s'a constatat, că stă în legătură cu anarchiştii din Italia. El a fost transportat în Italia de unde a venit înainte cu câte-va sĕptĕmânĭ.

O copilă arsă de vie. Alaltăsérā s'a întêmplat o nenorocire în strada Laborator din Bucurescĭ. O copilă, Zamfira, în etate de 3 anĭ, fiica lui Ioan Petre, a fost lăsată singură în casă cu lampa aprinsă. Copila jucându-se pe lângă masa, pe care era lampa, a rĕsturnat'o. Reservorul lampei, care era de sticlă, s'a spart şi gazul aprinḑêndu-se s'a vĕrsat peste fetiţă. La ţipetele desperate ale copilei au alergat vecinii şi părintele ei şi cu mare greutate au reuşit sĕ stingă focul. Biata copiliţă a fost arsă fórte grav pe faţă, pe cap şi pe mânĭ. Intr'o stare desperată, copiliţa a fost dusă la spitalul de copii.

O mistificare. Cetim în „Tribuna:" Ḑilele trecute ḑiarele maghiare din Clușiŭ aduseră scirea, că domnul *Patiţa*, advocat în Alba-Iulia, a donat Kulturegylet-ului de acolo o *coronă*. E o mistificare la mijloc; pentru-că casul e următorul: Sub-judele regesc din Boroşineu, *Fényes Vincze*, a tipărit o carte, — probabil de ceva trebuinţă pentru advocaţĭ, — şi a trimis'o tuturor advocaţilor pentru-ca sĕ i-o cumpere. A primit'o şi d-l *Patiţa* şi a trimis banii pentru ea la adresa subjudelui autor, mulţumindu-i *românesce* pentru-că i-a trimis'o. Patrioticul subjude s'a indignat însĕ de cutezanţa unui „*advocat maghiar*", care îi scrie lui românesce, şi *n'a primit banii*, ci i-a trimis îndĕrĕt. Nu i-a ridicat însĕ dela postă nicĭ d-l *Patiţa*, pentru-că nu mai erau ai sĕi, ci ai subjudelui cu pricina, care în cele din urmă totuşĭ i-a primit şi i-a trimis Kulturegylet-ului din Cluşiu, încunosciinţând despre acésta pe d-l *Patiţa* prin următórea cartă postală scrisă, firesce, unguresce: „Onoratul meu domn! Eu, deşi înţeleg şi vorbesc limba valahă, stau şi astăḑĭ pe lângă principiile mele din anul trecut; de aceea, preţul cărţii, trimise d-tale *din greşélă*, coróna, pe care d-ta, ca *advocat maghiar*, mi-ai trimis'o pe lângă *şire valahe*: am donat'o reuniunii *E. M. K. E.*, ca sĕ nu rĕmână vecĭnic la postă. Boroşineu, 15 Septemvrie 1900. Fényes Vincze, sub-jude reg. m. p." Asta e istoria corónei d-lui *Patiţa* ajunsă în proprietatea celor dela *E. M. K. E.* Ar avé haz sĕ n'o priméscă nicĭ patrioţii!

Etate lungă. Ḑilele aceste a murit în Braşov (suburbiul Scheiu) ḑilerul Ioan Goia în etate de 102 anĭ.

Concert. Mâne Duminecă 30 Sept. n. musica orăşenéscă va da un concert în sala dela otelul Europa. Programa alésă constă din 10 puncte, dintre carĭ remarcăm: „Traum der Sennerin", idillă de Lubitzky; „Pĕl-mĕle" fantasiă română de Risticĭ; „Wiener Leben" potporiu de Komzak ş. a.

Dela Năsĕud.

On. D-le Redactor! Duminecă în 23 l. c. pe la 2 óre d. a. pacĭnicul popor al comunei Rebrişóra fù prevestit prin baterea clopotelor într'o dungă, de o mare nenorocire, care putea sĕ aibă cele mai grozave urmărĭ.

Una din cele mai cercetate uliţe a comunei şi în care îşĭ au locuinţele familiile cele mai de frunte din sat, era în parte în flacărĭ.

Focul îşĭ luase începutul în *murdăriile casei jupânului Burah* şi în mai puţin de o óră, patru case din jur, a patru familii românescĭ, erau în flacărĭ, ce ameninţau a preface în cenuşe şi casele preotului, notarului, primarului, ce erau în nemijlocită apropiere. Poporul alarmat se aduna cu mulţimea la locul nenorocirei, ér ţipetele şi vaietele femeilor şi copiilor, ca şi flacăra şi fumul, ajungeau până la norĭ.

Multe case ar fi căḑut încă de sigur jertfă focului cutropitor, multe familii ar mai fi rĕmas pe drumurĭ, décă n'ar fi sosit la timp pompierii românĭ din Năsĕud, cărora li-a succes cu aparatele lor a localisa focul, alimentat şi de óre-care vênt, ce sufla dela apus spre rĕsărit. Meritul localisărei focului îl au în prima linie harnicii pompierĭ dela Năsĕud, conduşĭ de vrednicul lor comandant Nic. Gavriluţ.

E trist, că în marea comună Rebrişóra s'au încuibat atâţĭ jidanĭ, carĭ s'au susţinut şi se susţin de pe spinarea poporului nostru. In aşa stare se află Românii rebrişorenĭ, încât în loc de a avé o şcólă, séu o altă clădire publică naţională, cum ar fi un magazin economic pentru popor, vedem locul ocupat de jidanĭ măcar e tocmai în partea cea mai fruntaşă a satului. Tot aşa o păţiră Rebrişorenii cu pater Avraam, plămăditorul tuturor jidovilor din Rebrişóra şi apoi cu Burah, Schmil, Itzic, Smultu, Cobia, Friptu şi ceilalţĭ Wiederĭ, carĭ décă nu i-ar fi susţinut poporul nostru cu ródele muncii sale, de mult ar fi luat lumea 'n cap. Sĕ sperăm însĕ, că măcar de aci înainte vor învĕţa fraţii noştri Rebrişorenĭ minte şi îşĭ vor aduce neguţătorĭ românĭ sprijinindu-i pe aceştia, ér nu sĕ-şĭ dea banii la Jidanĭ, carĭ li-ar lua şi óla de pe vatră, décă ar puté.

L.

„Economia rurală".

Cu titlul: „***Economia rurală***, tratat despre organisaţia şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ de *Dr. G. Maior*", a apărut şi ***al IV-lea volum***, cu care se termină valorósa lucrare: „Manual complet de agricultura raţională a distinsului nostru compatriot şi profesor de agricultură la şcóla centrală dela Ferĕstrĕu (Bucurescĭ). Formatul şi mărimea este ca şi la cele trei de mai înainte.

Acest volum însĕ, după cuprinsul materiei ce tratéză, diferă de celelalte, căcĭ autorul cu competenţa-i netăgăduită tratéză raporturile nóstre agrare sociale şi economice aprópe din tóte ţĕrile locuite de Românĭ. Cestiunea proprietăţii rurale în diferite ţĕrĭ şi provincii locuite de Românĭ pe categorii şi culturĭ, cestiunea muncitorilor din tóte punctele de vedere, cestiunea creditului în agricultură cu diversele lui forme. Autorul n'a cruţat nicĭ un sacrificiu pentru a pune în evidenţă starea nóstră socială şi economică în raport cu a popórelor vecine şi conlocuitóre şi dă modele de case rurale originale vechĭ şi nouĕ şi economii complete atât din România, cât şi din Transilvania, Ungaria şi Bucovina, şi descrierĭ despre organisaţiunile şi administrarea de ferme model celebre publice şi particulare — cele din România în comparaţiă cu cele din Bucovina, Bănat şi Transilvania.

In partea a II-a tratéză despre diferitele sisteme de cultură cu spesele ce ele reclamă, avênd în vedere cu deosebire raporturile economice ale poporului român şi diversele industrii, ce se légă cu agricultura. Dă principiile de organisarea unei administraţiunĭ şi planul de cultură al unei moşii comasate, cu tóte devisele şi evaluaţiunile ei.

In partea a III-a autorul se ocupă cu administraţiunea unei moşii micĭ şi marĭ, şi în prima liniă tratéză despre instrucţiunea agricultorului şi învĕţămêntul agricol în genere după cele 3 grade ale sale — inferior mediu şi superior cu programe pentru fie-care, cestiune încă nestudiată până acum în limba română — apoi atribuţiunile şi remuneraţiunea personalului de serviciu al proprietăţii marĭ şi domenielor.

In partea a IV-a se ocupă cu esploatarea moşiilor marĭ şi micĭ — căutarea în regie, prin ómenĭ cu plată — administratorĭ — şi prin darea ei în arêndă. Şi în fine tratéză despre comptabilitatea agricolă simplă, cât şi în partidă dublă".

Graţie muncei fără preget şi a sacrificiilor peste mĕsură marĭ, ce d-sa a făcut prin edarea la lumină a acestui op vast în 4 volume cu peste 160 cóle de tipar, literatura română şi poporul român — în marea sa majoritate agricultor — a obţinut în limba sa un op vast de prima ordine, care îl pune în stare sĕ ia serios concurenţa cu popórele cele mai culte, Germanĭ, Francesĭ etc., şi sĕ se adape direct la adevĕrurile sciinţei, mai cu sémă fiind scris într'un limbagiu popular „*uşor de înţeles de totă lumea*".

Autorul merită sĕ fie sprijinit din partea publicului mare cetitor şi agricol, şi opul întreg cumpĕrat la comune pentru bibliotecile şcolare, bibliotecile reuniunilor şi despărţĕmintele învĕţătorilor şi preoţilor, apoi la comune române, ca cel puţin în fie-care comună sĕ se găséscă câte-un esem-

---

mai departe. Strada era tăcută şi pustiă; rarii trecĕtorĭ, carĭ umblau la acéstă óră înaintată, dispăreau repede şi vocea lui tremurătóre se perdù în uruitul trăsurilor întârdiate. Acelaşĭ fior îi scuturà membrele şi i-se părù, că sângele îi înghéţă în vine. Se oprì lângă o pórtă, se înghemuì într'un colţ şi căta sĕ dórmă. De-odată se ridicà repede, apucat de o grózā nespusă. Işĭ auḑise propria lui voce în întunerecul nopţii, fără a sci cum, nicĭ de ce strigase. Răcnì odată tare, mintea-l părăsì, vorbe fără şir îi eşiră din gură fără voia lui, unghiile i-se înfipseră în carne sfâşiind'o.

Devenea nebun. Voì sĕ strige ajutor, dér vocea i-se înăbuşì în piept. El ridicà capul, şi privirea lui rĕtăcì pe lunga stradă sinistră. Işĭ aduse aminte, că nisce desmoşteniţĭ proscrişĭ ai vieţei ca şi dênsul, osândiţĭ sĕ rĕtăcéscă nóptea şi ḑiua în aceste străḑĭ lugubre, îşĭ perduse mintea, copleşiţĭ de singurătatea lor. Işĭ aduse aminte, că auḑise ḑicêndu-se cu mulţĭ anĭ mai înainte, că un nenorocit vagabund fusese găsit într'un colţ de stradă, ocupat cu ascuţirea unui cuţit ruginit, pe care voia sĕ şi-l înfigă în inimă, preferind mórtea acestei vieţĭ vecĭnic fără speranţă. De-odată el luà o hotărîre, piciórele lui devenise ér sprintene, părăsì locul, în care se găsia, şi nu se oprì decât la malurile Tamisei. Coborî scara, care ducea până la marginea apei. Se ascunse într'un unghier şi-şĭ ţinù resuflarea, când trecea patrula. Nicĭ-odată inima unui ocnaş nu tresărise astfel la apropierea libertăţei şi la nădejdea întórcerei în viaţă, cum tresărise de bucuriă acest om la apropierea şi la nădejdea morţei. Patrula trecù pe lângă dênsul fără a-l vedea. El aştepta sĕ se depărteze sgomotul paşilor ei; pe urmă se coborî cu băgare de sémă şi ajunse sub bolta podului în faţa fluviului. Apa era mică şi curgea la piciórele lui. Plóia încetase; vêntul se linişstise şi totul în acest moment era cufundat într'o tăcere adêncă, aşa de adêncă, încât cel mai mic sgomot de pe ţĕrmul opus, chiar şi plescăirea apei de bărcile, care erau grămădite acolo, ajungea lămurit până la urechea lui Warden.

Fluviul îşĭ rostogolea molatec undele sale leneşe. Nisce forme stranii şi fantastice se arătau la suprafaţă şi-i făceau semn sĕ se apropie; nisce ochĭ negri şi strălucitorĭ se îndreptau spre dênsul, şi păreau a-şĭ bate joc de şovăelile lui, pe când îndĕrĕtul lui nisce vocĭ surde îi strigau sĕ înainteze. El se dădù înapoi cu câţĭ-va paşĭ, îşĭ luà avênt şi se aruncà în Tamisa. Nu trecuseră 5 secunde, şi apărù ér la suprafaţă.

Dér într'un timp aşa de scurt, ce schimbare se făcuse în gândurile şi sentimentele lui! Viaţa! Viaţa cu orĭ-ce preţ! sĕrăciă, miseriă, fóme, orĭ-ce, numai mórte nu! Se lupta cu apa, care se îngrămădea peste capul lui; scóse nisce ţipete de grózā şi de agonie. Blăstemul fiiului sĕu îi rĕsuna în urechĭ. Malul era aprópe; scara era la doi paşĭ, puté aprópe sĕ atingă trépta cea mai de jos. El se luptà încă. Era lupta supremă pentru viaţă. Un moment zărì lămurit casele de pe ţĕrm, luminele de pe lângă pod, norii, care alergau pe ceriu, alungaţĭ de vênt. Pe urmă se cufundà şi eşì din nou la suprafaţă.

Atuncĭ tóte amintirile vieţei lui perdute i-se îngrămădiră în minte. Se gândì la vremea când avea o familiă veselă şi fericită. Se gândì la sĕrmana lui nevastă, mórtă de miseriă şi de întristare, la fiul lui ucis de un păditor, la fiică-sa dispărută şi vĕdù aţîntiţĭ asupra lui ochiĭ lui Wilhelm. I-se părea, că nisce flacărĭ marĭ se urcau dela pămênt la ceriu şi tremurau sub ochiĭ lui, pe când apele îi vîjaiau la urechĭ, şi-i sguduiau creerul cu mugetele lor furióse.

La sfîrşitul sĕptĕmânei corpul lui Warden fù pescuit la câte-va mile mai jos de podul Waterloo şi scos la mal. Nimenea nu recunoscù pe înecat, nimenea n'avù milă de dênsul; îl băgară într'o grópă, unde s'a prefăcut demult în praf.

(„Const-")

plar-două complete pentru instrucția poporului. Preoții și învĕțătorii noștri dela țéră au deci acum cuvêntul și cea mai bună ocasiune sĕ contribue la luminarea poporului și pe terenul economic. Volumul al IV-lea costă 8 coróne pentru Austro-Ungaria și 10 Lei pentru România. Se póte abona la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la librăria W. Krafft, Sibiiu.

Literatură.

In tipografia și editura A. Todoran din Gherla a apărut o nouă carte pentru popor, datorită d-lui *Ioan Pop Reteganul.* Ea este intitulată ***„Pilde și sfaturĭ pentru popor“*** și costă 30 cr. séu 60 banĭ. Cetitorii vor găsi și în acéstă scriere a d-lui Pop-Reteganul o lectură ușóră, plăcută și interesantă. Se póte procura dela librăria din Gherla (Szamosujvár) A. Todoran.

*

Noțiunĭ de Economia Vitelor, prețiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, edițiunea *a treia* cu 137 ilustrațiunĭ și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, și așa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, rață, ba merge chiar până la ouă arătând și acestea cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscință de causă și fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministeriul român al cultelor și instrucțiunei publice pentru școlele și pentru bibliotecile poporale. Se póte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu 2 cor. (plus 10 banĭ porto.)

*

Din *„Cura de apă“* ed. IV, apărută de curênd, se pot procura esemplare și dela Tip. „A. Mureșianu“ cu 3 cor. plus 20 banĭ porto. Legată în scórță și cu esterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în tótă lumea și scrierile sale cu prețiósele povețe igienice ar trebui sĕ se afle în tótă familia, precum și în bibliotecile poporale, căcĭ țĕranii pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag, și are o scală alfabetică a tuturor bólelor și povețelor de carĭ se tractéză în op, în numĕr cam de *2200.*

Un cuvênt către părinți.

— Fine. —

Décă ne uităm mai bine la ródele învĕțămêntului, cu durere trebue sĕ observăm, că acelea nu sunt pentru toțĭ egal de îmbucurătóre, adecă alta învață copiiĭ în școlă și alta tac afară. Pentru-ce acésta? Vina este mai mult crescerea de acasă din familiă.

Este zadarnică și cea mai bună învĕțătură din școlă, décă ea nu e sprijinită și acasă cu esemple bune. Căcĭ óre ce spor putem face învĕțând pe copiĭ în biserică și școlă sĕ nu înjure, sĕ cinstéscă numele lui Dumnedĕu, sĕ iubéscă pe deaprópele, décă acasă, pe lângă înjurăturĭ, blăstĕmurĭ și vorbe necuviinciόse rar aud și vre o vorbă înțeléptă! Ce putem face, când în școlă și biserică pedepsim, mustrăm și dojenim pe copil pentru purtarea rea, pe când acasă capătă putere și îndemn dela părințĭ, ca sĕ nu asculte de învĕțătorĭ, căcĭ dic dênșii, voiŭ *vedé eu ce drept are sĕ batjocoréscă copilul meu!* și altele de acestea.

Credețĭ óre voi părinților, că ațĭ făcut prin acésta fiilor vre-un bine? Sĕ nu o credețĭ acésta, căcĭ chiar din contră i-ațĭ stricat așa de tare, încât nu este școlă, care sĕ-i pótă îndrepta. Voi nu sunteți părințĭ iubitorĭ, ci inimicĭ vrășmașĭ ai lor, voi nu le voițĭ binele, ci fără voiă le face-țĭ rĕu. E învĕțătură probată pedagogică, că părintele nu trebue sĕ arate pe față iubirea față de fiiul sĕu.

Ce ajunge învĕțătura nóstră din școlă prin care arătăm școlarilor, că înainte de culcare, după culcare, înainte de mâncare și după mâncare sĕ dică rugăciunile de lipsă, décă ei nu vĕd pe părinții lor făcênd asemenea. — Pentru aceea e datorința părinților sĕ premérgă și în privința acésta cu esemplu, căcĭ atuncĭ fiiĭ lor vor face asemenea. „Vorbele mișcă, esemplele atrag“, dice proverbul latin.

Ce putem noi face, décă în școlă și biserică învĕțăm pe copii, că trebue sĕ asculte de părințĭ, sĕ cinstéscă pe deaprópele, décă părinții nu-i pedepsesc pentru neascultare séu altă obrăsniciă, ci póte cel mult décă-i amenință cu aceea, că-l spun ei popiĭ, orĭ învĕțătorului? Pentru căsenĭ fiă-care părinte trebue sĕ fie însu-șĭ preot și dascăl și sĕ pedepséscă greșelile fără întârdiere, căcĭ décă îi sparie numai cu popa și cu dascălul, ei se feresc numai de aceia, ér de părințĭ n'au frică, pentru-că sciu, că nu-i pedepsesc. Părinții trebue prin urmare sĕ pórte grijă de crescerea morală a casenilor sĕi, căcĭ „Cine nu pórtă grijă de ai sĕi și mai ales de ai casei sale, acela șĭ-a lăpĕdat credința și e mai rĕu, decât necredinciosul“. (Tim. 5, 8.)

Cugetațĭ bine, părinților, la datorința mare și gingașă, ce o avețĭ față de crescerea fiilor voștri. Sĕ scițĭ, că frica lui Dumnedeu, în care trebue sĕ-i cresceți, este fundamentul întregei viețĭ. Voi, prin îndreptărĭ esemple bune sĕ-o punețĭ în inima lor, căcĭ, décă acésta nu o vețĭ face, atuncĭ nu e școlă pe lume, care sĕ-i mai pótă îndrepta. Datorința vóstră este, sĕ facețĭ pe copii sĕ cunóscă pe Dumnedeu, cunoscêndu-l sĕ-l iubéscă, iubindu-l sĕ-i țină poruncile lui, sĕ se témă de el, sĕ se feréscă de rĕu și sĕ facă bine; datorința vóstră este, ca sĕ-i învĕțațĭ adevĕrurile credinței nóstre, adese-orĭ trebue sĕ le spunețĭ, că noi pe pămênt nu suntem decât călĕtorĭ, de unde peste puțin trebue sĕ mergem la vecĭnicĭă și, că douĕ drumurĭ sunt carĭ duc acolo: unul mai larg, al plăcerilor neiertate, al vieței fără Dumnedeu, care duce la osênda vecĭnică, și altul mai îngust și spinios, adecă al blândeței, al faptelor bune, care duce la fericirea vecĭnică.

Datorința părinților e a face pe copii sĕ iubéscă binele și sĕ urască rĕul, a fi îndurătorĭ, a ierta vătĕmările, a răbda scăderile altora, a se împotrivi înșelăciunilor, a iubi lucrul, ordinea și crutarea. Acestea vi-le spune și s-ta Scriptură când dice: „Nu da putere fiului tĕu în tinerețe și fiĭ cu băgare de sémă la cugetele lui. Plécă-i grumadul în tinerețe și îndoiei cóstele până ce e copil, ca nu cumva îmbĕtrânind sĕ nu te asculte, ceea-ce ițĭ va fi spre supĕrare. Invață-țĭ fiiul și-l deprinde ca sĕ nu fiĭ de rușine cu el“. (Sirac 30, 11.)

Viéța ne arată, că părinții, carĭ n'au pedepsit la timp pe fiiĭ lor, aceia la bĕtrânețe au plâns. Archiereul Eli a lăsat la început nepedepsite greșelile fiilor sĕi, în urmă a cădut însu-șĭ în ele și astfel tinerii stricațĭ au făcut de rușine pe bĕtrânul cărunt pentru ceea-ce Dumnedeu i-a pedepsit pe toțĭ.

Părinții sĕ lucre fără ostenélă în munca grea a crescerei copiilor lor, căcĭ acésta se ține de suflet sĕ cugete adeseorĭ, că fiiĭ lor sunt fiiĭ lui Dumnedeu, ér voi le sunteți crescĕtorii și îngrijitorii și, dela voi îi va cere odată în sémă părintele ceresc.

Preotul **Marga.**

Recompensele și pedepsele în școla poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

1. Valórea și necesitatea pedepselor.

— Urmare. —

F. F. Busch: „Invĕțătorul, care are inima încăldită de iubire către școlarĭ, va întrebuința pedepse corporale cât sĕ póte mai rar. Cu tóte acestea și el va ajunge în posițiunea aceea, unde negligiarea pedepsei aduce cu sine conturbarea ordinei. Dér și atuncĭ sĕ va folosi numai de astfel de mijlóce pedepsitóre, prin a căror întrebuințare sănĕtatea copiilor nu numai că nu sĕ va vătĕma întru nimic, dér nu va da nicĭ părinților rĕutăcioșĭ ansă, ca sĕ ridice unele acuse asupra învĕțătorului, acuse, carĭ numai la părere ar fi întemeiate și, carĭ în realitate sĕ baséză pe neadevĕr“.

Newton: „Dumnedeu urméză cu noi, ca și noi cu copiiĭ noștri: întâiŭ *dice*, după aceea dă o *lovitură blândă*, pe urmă o *isbitură simțită*“.

K. Fulda: „In împrejurărĭ cu totul egale copilul crescut fără nicĭ o bătaie va deveni mai lăsător către sine și mai îndĕrĕtnic către alții, decât unul crescut cu bătaia“.

„Numai lipsa de cunoscință a naturiĭ copilărescĭ póte produce convingerea, că bătaia ca mijloc educativ ar fi simplu de aruncat“.

Schwarz: A tracta un copil numai cu severitate esternă, însemnéză a-i paralisa puterea și a-i omorî viața“.

Demeter: „Nu este tor-déuna bine a vindeca o rană îndată; unele rane trebuesc ținute deschise mai mult timp, până ce sĕ pune balsamul vindecător al iubiriĭ pe ele. Câte-odată trebue sĕ mai mărescĭ rana tăind mai adênc. Insĕ o sgândărire îndelungată și durarósă în rană face inimei și îndemânăriĭ medicului puțină onóre“.

Pestalozzi: „Elevul sĕ se îndemne a umbla pe calea binelui nu prin frica de pedépsă, ci prin bunăvoință, iubire și tractare umană“.

„Noi nu avem nicĭ decum dreptul, în contra farmecului dorințelor sensuale, a crede și a aștepta tótă mântuirea dela puterea vorbelor și impresiunilor góle; fără bătaie, prin vorbe secĭ, nu putem cârmuí voința copilului după voința nóstră. Noi ne închipuim a fi ridicat humanitatea nóstră la o astfel de frăgedime, care în nicĭ un cas sĕ nu ne permită nicĭ măcar a ne mai gândi la bătaie. Dér nu frăgedimea humanitățiĭ nostre ne conduce, ci slăbiciunea ei. *Iubirea nóstră nu e plină de putere, nu este curată.* Noi nu cunóscem nicĭ urmările puterei ce le are iubirea pedepsitóre, nicĭ slăbiciunea crutătóre a orĭ-cărei bătăi“.

Herbart: „Inzadar am căuta a esila pedepsele corporale, carĭ trebue sĕ obvină acolo, unde dojana séu mustrarea nu póte ajuta mai mult. Ele însĕ trebue sĕ se întrebuințeze așa de rar, că mai mult sĕ se témă din depărtare de ele, decât sĕ se întêmple în adevĕr. Nu-i strică băiatului, décă îșĭ aduce aminte a fi căpĕtat odată ca copil bătaie. Nu-i strică nicĭ aceea, décă pune posibilitatea de a căpĕta încă și acum bătăi cu bățul în același rang cu posibilitatea, că el însu-șĭ nu se póte subtrage nicĭ odată dela asemenea tractare“.

A. Tzschirner: „Cine este un prietin devotat al tinerimei, trebue sĕ fie și un prietin al nuelii și în același timp sĕ recunóscă, că fără ea nu póte avé loc nicĭ o educațiune rațională“.

Sailer: „Fără bătaie orĭ-ce cultură este cu neputință“.

Tiersch [1]: *„Pedagogiĭ, carĭ nu voesc sĕ scie nimic despre pedepse și în deosebĭ despre cele corporale, nu merită nicĭ o ascultare.* Bătăi și pedepse sunt noțiunĭ de aprópe înrudite, așa, că orĭ-ce bătaie este tot-deodată și pedépsă, dér nu orĭ-ce pedépsă este și bătaie. Rĕsplătirea și satisfacerea dreptățiĭ zace în amêndouĕ, totușĭ cu deosebirea, că la pedépsa corporală ne gândim tot-deodată și la intențiunile părinților, celelalte pedepse însĕ se pot cugeta și esecuta și fără acest scrupul, ca sĕ prevaleze dreptul curat judiciar“.

I. Popescu [2]: Ca *pedepse* mai simțite sunt de a se considera: *lipsirea* elevului de *libertatea* îndatinată și *bătaia*, care sĕ numesce și *pedepsire corporală...* Uniĭ educatorĭ, voind a încungiura mai ales pedépsa corporală a elevului pentru neascultare séu alte necuviințe, îl amenință cu alte lucrurĭ formidabile, carĭ póte nicĭ nu sunt de esecutat, că asemenea intimidărĭ, în loc de a-l îndrepta pe elev, îl aduc numai în rĕtăcirĭ, carĭ pot sĕ aibă cele mai funeste urmărĭ pentru viață. Alțĭ educatorĭ érășĭ întrelasă de a aplica la timpul sĕu asemenea pedepse... Sĕ fie bine constatat, că nuelușa aplicată elevului după micĭ abaterĭ încă dela început este și pentru el o binefacere, pentru-că de frica aceleia se păzesce în urmă da a cădé în mai marĭ aberațiunĭ, pentru carĭ ar trebuí firesce sĕ sufere și mai aspre pedepse și póte fără folos“.

Diesterweg [3]: „In timpul din urmă al desvoltăriĭ culturiĭ nóstre *pedépsa corporală* tare s'a discreditat. Părințĭ, medicĭ și adunărĭ legiuitóre se grăbesc pe întrecute spre a o cassa din lume. De aceea în timpul acesta prea filantropic, sfătuim pe învĕțător, ca pe cât e posibil, sĕ se desbere de pedepse corporale, décă cu celelalte mijlóce disciplinare mai blânde nu a putut îndrepta și cura pe cel-ce a greșit. Cum-că prin cassarea pedepsei corporale unele suflete, care ar fi de mântuit, sĕ vor perde, se pricepe de sine, ér că disciplina generală a tinerimei prin delăturarea cu totul a pedepsei corporale sĕ va înneca, după a nóstră socotélă nu sufere nicĭ o îndoială. Ei, dér așa vré timpul de adĭ peste tot, și curentul periculos, în care s'ar espune învĕțătorul întrebuințând și pedepse corporale, este cu mult mai puternic, decât sĕ-l sfătuim pe învĕțător a 'i sĕ opune cu forța“.

Dr. G. Ad. Lindner [4]: „Intrebarea cu admisibilitatea pedepselor în școlă forméză în diua de adĭ o cestiune de controversă ventilată de mai mulțĭ, contra căreia administrațiunĭ școlare și învĕțătorĭ rĕmân pe loc protestând... Depărtarea absolută a pedepselor corporale din școlă e o întrebare, la a cărei resolvire pedagogia și cu umanitatea conglăsuesc și acéstă resolvire este numai o cestiune de timp... Pedepsele corporale rĕmân necondiționat oprite din școlă, pentru-că ele omóră simțul de onóre și conturbă raporturile morale dintre învĕțător și școlarĭ“.

Hermann Mehliss [5]: *„Cum-că nuéua și bățul sunt neapĕrat de lipsă, despre acésta este cu atât mai puțin a sĕ discuta, cu cât este a se discuta despre aceea, că ele trebuesc întrebuințate cu crutare séu nu... Dér și reul e tot așa de sigur, décă s'ar cassa oficial bățul, acésta „ultima ratio praeceptorum“, atuncĭ s'ar arunca băița afară cu copil cu tot“.*

[1] *„Christl. Familienleben“.*
[2] *„Pedagogia“*, edit. II. (corect a III) pag. 307—309.
[3] *„Wegweiser zur Bildung für Deutsche Lehrer“*, edit. V., III. tom. pag. 574.
[4] *„Encyklopädisches Handbuch der Erziehungskunde“*, pag. 448.
[5] *„Volksschulkunde“*, II. Teil, pag. 23.

Dr. C. Kehr[6]): „Décă s'au întrebuințat tóte mijlócele disciplinare și cu tóte acestea voința renitentă a școlarului se opune legii cu cerbicositate, atuncĭ are loc *pedépsa corporală*. Acésta se întêmplă cu un bețigaș móle și mlădios și în marginile prescrise ale legiĭ... In casul, că unui copil i-ar fi de lipsă o pedépsă corporală, la fetițe în nicĭ o împrejurare nu póte avé loc... Numai acei învĕțătorĭ vor întrebuința corect nuéua, carĭ iubesc din inimă pe copiĭ. *Unde lipsesce iubirea, nuéua trebue arsă*".

Am chiămat anume la o consultare prealabilă pe aceștĭ renumițĭ bărbațĭ de școlă, fără deosebire de părerĭ, de naționalitate și de timp. Ațĭ vĕdut cu câtă hotărîre, cu câtă francheță și bunăvoință și cu câtă iubire și cunoscință de lucru ș'au esprimat părerile fie-care dintre ei. Am făcut'o acésta ca sĕ nu-mĭ impun cum-va părerile mele și sĕ nu apar autoritar în cestiunea acésta atât de importantă și de adênc tăietóre în educațiunea tinerimei acasă și în școlă. Mie-mĭ mai rĕmâne acum numai de a trage conclusiunile de lipsă din părerile lor. Din acestea resultă:

a) Toțĭ pedagogiĭ sunt de acord a da copiilor renitențĭ și cu felurite defecte morale óre-carĭ pedepse, precum și Dumnedeu o voiesce și o demandă acésta.

b) Indată-ce vine lucrul la pedepsele corporale de orĭ-ce fel ar fi ele, ei se despart în două tabere: uniĭ adecă le admit cu hotărîre, dér pe lângă multe precauțiunĭ din partea celui ce le aplică considerându-le ca *ultima ratio* în îndreptarea copilului cu defecte morale. Alțiĭ însĕ le resping cu totul din școlă și luptă din rĕsputerĭ pentru cassarea lor cu desĕvêrșire, din motiv că sunt greu de aplicat, așa că mai curênd putem sĕ stricăm prin întrebuințarea lor, decât am puté dirige folosindu-le și în urmă, că ele nu mai sunt demne de genul uman în timpul acesta poreclit al luminilor.

c) Este drept și aceea, că numĕrul celor ce le admit în școlă este cu mult mai mare decât al celor ce nu le admit. Numĕrul celor din urmă dispare fașă de cel dintâiu.

d) Cei carĭ s'au pronunțat contra, cum sunt: *Quintilian, Montaigne, Rousseau, Schleiermacher, Dr. Lindner*, ș. a., când ș'au dat părerea, s'au cugetat mai mult la bătăile barbare din trecut, ce sĕ aplicau sub felurite forme, carĭ de carĭ mai înfricoșate și mai condamnabile.[7])

Pe de altă parte aceștĭ bărbațĭ s'au ocupat mai mult cu teoria educațiunei și prea puțin, séu de loc, cu practica ei, mai ales în clasele mai de jos. *Și* nouĕ ne sună bine la urechiă frasa: La o parte cu pedepsele corporale, nu mai sunt demne de genul uman! Că doră și noi avem simț de umanitate în noi, și bucuros le-am abandona cu totul în orĭ-ce moment, décă nu s'ar simți nicĭodată și imperios trebuința lor. Genul uman, cel atât de lăudat, orĭcum și orĭ-ce s'ar dice, nu este atât de desvoltat, de înaintat și de avêntat, încât sĕ nu mai fie lipsă de pedepse corporale în nicĭ un cas. Ba, după cum a dis *Kant*: *„In filosofia morală n'am mers mai departe decât cei vechĭ"*. Ér *Renan* a dis așa: *„Morala nu propășesce"*. Noi dicem: *„Lupul îșĭ lapĕdă pĕrul, dér nĕravul nu"*, și proverbul e făcut pentru ómenĭ și nu pentru lupĭ, deși recunosc, că mulțĭ ómenĭ lupĭ sunt.

Din motivele acestea toțĭ pedagogiĭ, carĭ s'au ocupat în mod serios și cu practica educațiuniĭ, au recunoscut în unanimitate, că fără pedépsa corporală nu putem fi în școlă. Copilul e dedat de acasă cu bătaia; îndată-ce ar sci séu ar vedé el, că școla n'are dreptul sĕ-l pedepsescă cu nicĭ un fel de pedépsă trupéscă, în orĭ-ce moment țĭ-ar restălmăci tot pe dos orĭ-ce precepte, fie cât de bune și de salutare pentru el, ér sufletul sĕu ar cădé în peire, de unde nu mai este reîntórcere. Décă bărbațĭ de școlă, corpurĭ legiuitóre, umanitatea peste tot se grăbesc a esila pedepsele corporale din școlă pe insula „Dracului", cu atât mai curênd le vor rechiăma din esil, ca și pe armele de oțĕl, spre a restabili pacea aducênd mântuire și fericire celor rĕtăcițĭ și aprópe perduțĭ.

Dér pare-mĭ mie, că și cei-ce nu le admit de loc, nu sunt deplin convinșĭ, că fac bine séu rĕu, când se pronunță contra lor. 'Mĭ vine a crede, că ei au dat în degete, pe nimerite: „Sĕ le admit?" „Sĕ nu le-admit?" Ș'a eșit: „Sĕ nu le-admit". Chiar la renumitul *Comenius* a eșit: „Sĕ nu le-admit", dér în urmă el e fórte sincer și ne șoptesce la ureche vechiul proverb: *„Un frigian se îndrepteză numai cu bătăi"*. Și eu nu cred sĕ esiste vre-o școlă poporală, care sĕ fie așa de fericită, ca sĕ nu numere câte-câțĭ-va frigienĭ de aceia pe fie-care an, pe carĭ trebue sĕ-i frigĭ cu nuelușa spre a-i îndrepta.

Până-ce nu se va îndrepta radical educațiunea în familie, nuéua nu póte lipsi din școlă.

Educațiunea genului uman e prea crudă (necóptă) și cultura lui prea tineră. Vécurĭ și vécurĭ se vor mai strecora pe dinaintea lui, până ce va ajunge la cócere, debarasându-se de tóte greutățile ce-i stau în cale. Până când soldatul pórtă arma de oțĕl în mână pentru apĕrarea a lor sĕi și îndreptarea celor rĕi, până atuncĭ dascălul nu póte pune nuelușa jos, căcĭ și el e soldat pentru apărarea celor micuțĭ și nu póte merge nicĭ el cu mâna gólă la bătaie.

Incheiŭ capitolul acesta cu energicile cuvinte ale D-rului *Barth*: *„Toiagul disciplinei copilului acasă și în școlă este toiagul lui Aron. Décă îl aruncĭ dela tine, sĕ preface în șarpe și te mușcă. Décă se păstreză însĕ întru sfințenie înaintea fețiĭ lui Dumnedeu, atuncĭ dă florĭ și fructe"*.

[6]) *„Praxis der Volksschule"*, pag. 77 și 78.

[7]) In an. 1540 apăru o scriere: *„Șépte duchurĭ necurate*, pe care le stăpânesc dascălii dela sate": In acésta se scria între altele. „I-se declină bietului copil înainte sentința: *Nominativ*: pune-te la fălangă! *Genetiv*: Lungesce-te! *Dativ*: Pe bancă! *Acusativ*: Nu mĕ ține mult! *Vocativ*: Me dóre tare! *Ablativ*: Pe mine nu me dóre de loc! — Adese-orĭ strigătele și sbieretele bieților copiĭ se aud dela a patra și a cincia casă".

Cei din Berna, după o ordinațiune școlară a lor din an. 1616 aplicau pedepse cu nuéua nu numai celor din clasele inferióre, ci și studenților dela filosofie; numai teologiĭ erau scutițĭ de acestea. (Vedĭ *H. Mehlss* „Volksschulkunde" partea II pag. 21.)

ECONOMIA.

Cultura lucernei.*)

Originea și clima priinciósă lucernei. Lucerna a fost adusă în continentul nostru din Asia, unde și astădĭ cresce în stare sĕlbatică. și se cultivă cu deosebire în Francia meridională, în Italia de Nord, în Ungaria (și Transilvania) și în părțile Rinului din Germania. Lucernei îi priesc locurile situate în fața sórelui, adecă cu esposițiă sudică, de aceea reușesce mai bine acolo, unde reușesce porumbul (cucuruzul) și vița de vie. Avênd rădĕcinĭ fórte lungĭ, rabdă la secetă mai bine ca orĭ-care altă plantă furageră (potrivită cailor). Clima umedă nu îi priesce, de aceea în anii cu prea multe ploi nu dă resultate bune, ér în locurile cu climă umedă nicĭ nu se póte cultiva. Prin urmare la munte, unde plouă des și pămêntul este rece, nu e de recomandat cultura lucernei, deși altcum în Engadin, în Elveția, se cultivă până la înălțimĭ de 1200 și chiar 1500 metri. Póte că pe laturile sudice ale munților noștri încă s'ar puté cultiva lucernă la înălțimĭ mai marĭ, décă s'ar încerca, căcĭ frigul iernei nu îi strică, décă are căldură vara.

Pămêntul priincios lucernei. Lucerna cere înainte de tóte pămênt bun, ușor, adênc și bine lucrat, pentru ca rădĕcinile ei lungĭ sĕ pótă străbate în adêncime și sĕ găsécă materiile trebuinciόse solul, adecă stratul arabil, póte fi orĭ și cum, numai subsolul sĕ fie potrivit, adecă sĕ aibă calitățile de mai sus. Cu deosebire ea prosperă pe locurile, care conțin mult var, adecă locurile argilo-vărόse séu argilo-nisipόse-vărόse. In terenurĭ cu subsol extrem de argilos (lutos) séu pietros nu-i priesce.

Rădĕcinile lucernei. Lucerna se nutresce cu deosebire din subsol, avênd rădĕcinĭ fórte lungĭ. Lungimea rădĕcinilor este în medie de 126 centimetri, décă pămêntul este priincios. S'au găsit însĕ rădĕcinĭ de 4—8 metri și chiar și mai lungĭ. In pămênturĭ mai puțin adêncĭ, însé roditóre, lucerna reușesce, deși nu póte face rădĕcinĭ atât de lungĭ, însĕ regula este, că cu cât rădĕcinile pot pĕtrunde mai mult în adêncime, cu atât mai bine reușesce.

Ingrășămintele priinciόse lucernei. Când sĕmĕnăm lucernă pe locurĭ sĕrace, este trebuință întâiu de a îngrășa pămêntul, căcĭ altfel acéstă cultură nu rodesce. Cel mai bun îngrășămênt este băligarul de grajd, nu trebue însĕ sĕ fie pus în anul în care se sémĕnă lucerna, pentru-că ar umplea locul de buruenĭ. După gunoire cu băligar de grajd se sémĕnă plante prășitóre (adecă carĭ se sapă), se ară după aceea tómna cât se póte de adênc și în primăvara următóre se sĕmĕnă lucerna. Odată acésta plantă sĕmĕnată, se pot întrebuința cu folos următórele îngrășeminte, carĭ se pun iérna și primăvara de timpuriu: urină (must de băligar), compost, cenușă, făină de ipsos, molos, (însĕ fără pietre și bucățĭ de cărămidă), marnă și alte materii calcarόse (vărόse), care sunt fórte priinciόse lucernei. Asemenea se pot întrebuința și îngrășămintele chimice din comerciu.

Producțiunea lucernei. Lucerna cresce la înălțime de 80—120 centimetri. Lugerii ei sunt bogat înzestrațĭ cu frunde, care sunt partea ei cea mai prețiόsă ca furagiŭ (hrană de cai). Ea cresce primăvara fórte de timpuriu, se póte cosi încă dela începutul lui Maiu și une-orĭ și mai de vreme. In decursul unei verĭ, după loc și împrejurărĭ, se cosesce de 3 până la 5 orĭ. Chiar și în anii cei mai secetoșĭ dă două recolte sigure. Ea se folosesce și ca nutremênt verde și ca fên. Producțiunea unei cositurĭ este în medie 10,000—12,900 klgr. hrană verde, séu 2000—3000 fên la hectar.

Recolta cea dintâiu este de regulă mai bogată, cele următóre sunt ceva inferióre, dér abundența lor depinde mult și de timp. Maximul de producțiune îl dă lucerna în anii al treilea și al patrulea după sĕmĕnat. După aceea scade din an în an, căcĭ tufele de lucernă se răresc și se amestecă cu alte erburĭ, astfel, că după un timp óre-care piere cu totul și trebue sĕ arăm locul.

Următórele cifre ne arată diferitele cantitățĭ de nutreț verde séu de fên, ce se pot obține la hectar dela acéstă plantă:

	Nutreț verde.	Fên.
O recoltă fórte bună	40.000 kgr.	10 000 kgr.
O recoltă bună . .	30.000 „	8.000 „
O recoltă potrivită .	20.000 „	5.000 „
O recoltă slabă . .	12.000 „	3.000 „

Recoltarea lucernei. Lucerna trebue cosită când abia începe sĕ înflorescă. Mai târdiu lugerii îmbătrânind devin lemnoșĭ și vitele nu îi mai mănâncă căcĭ nu îi mai pot digera bine. Vitele mănâncă mai cu gust lucerna când este în stare verde, când este uscată ea dă un fên destul de bun; însĕ uscatul trebue sĕ se facă în cele mai bune condițiunĭ, pentru a se evita scuturarea foilor, carĭ se usucă înaintea trunchiului. In stare verde lucerna este fórte hrănitóre și cu deosebire priinciόsă vacilor cu lapte. Este bine sĕ se dea amestecate cu pae séu porumb verde, cu deosebire când este prea tineră pentru a nu pricinui umflarea (meteorisarea) vitelor. Fênul de lucernă se dă cu preferință cailor și oilor. Uscatul fênului se póte face bine în modul următor: După cosit se lasă 2—3 dile în polog (brazdă). A treia di polόgele se întorc cu îngrijire, după putință numai diminéța pe rouă și spre seră, fără de a-le risipi. După 2 dile se ridică pe capre construite din 3 lemne împreunate la vêrf séu dintr'un lemn implântat în pămênt și provĕdut cu mai multe brațe de tóte laturile.

Pe capre lucerna se lasă până când este cu desĕvêrșire uscată.

*) Din nr. 16 al bibliotecii Domeniului Co-r'nei, apărut de curênd și scris de d-l *Corn. Roman.*

POVEȚE.

Cum se pregătesce cașul de Stiria din lapte acru? După-ce s'a luat smântâna de pe laptele acru, acesta se pune în o căldare asupra focului, ce arde încet, până ce se întăresce cașul — numit brânză de vacă. — Indată-ce începe zĕrul a ferbe se ia căldarea dela foc și se tόrnă tot ce e în ea în un săculeț de pânză. Acum se tescuesce zĕrul bine din săculeț. După ce s'a stors bine în tésc, se ia și se acață într'un cuer la aer unde se ține 12 óre ca sĕ se scurgă și mai bine zĕrul. Brânza de vacă acum se scóte din săculeț și într'un vas curat se sfarmă cu mâna pe cât se póte de mărunt și se frămêntă. Acésta se pune acuma în o casă caldă bine, unde sĕ stee 4—5 dile fără de a se mai mișca. După acest timp, brânza care acum e móle și lipiciόsă ca untul, érăși se frămêntă bine sărêndu-se și punênd — cui îi place — și puțină săcărea — chimin —. Acum se ia un ciubăr provĕdut la fund cu mai multe găurele micĭ, acesta se acopere cu o pânză și se așédă în el, peste pânză brânza îndesându-se bine; se acopere cu o altă pânză, peste acésta vine un coperiș de scândură și pe acesta petrii grele, ca sĕ se apese. Aceste ciubere cu cașiu se așédă în loc rĕcoros în vre-o cămară, unde sĕ stea 5—6 dile. După aceea o rĕstόrnă din ciubăr așa ca sĕ vină pe coperișul de scândură, cu care se așédă în loc rĕcoros, dér unde umblă aerul. In 4—5 sĕptĕmânĭ e dospit cașul și se vinde la comercianțĭ, orĭ se folosesce la casă. Câțĭ cașĭ de aceștia nu se pot face la o casă, unde sunt numai 2—3 vacĭ cu lapte?

MULTE ŞI DE TÓTE.

Ce este în om.

Filosofiĭ spun, că în om este puţin bine şi mult rĕu. Chimiştiĭ însĕ, décă vreţĭ se-i credeţĭ, spun că în corpul omului sunt aceleaşĭ elemente ca şi în oul de găină.

Un învĕţat nemţ, după mai multe esperienţe şi cercetărĭ a găsit, că elementele ce constituesc un om în greutate mijlociă de 68 klgr., se găsesce în aceeaşĭ cătăţime în albuşurile şi gălbenuşurile a 1200 ouĕ de găinĭ. Décă s'ar evapora acest ou s'ar obţine 98 m. c. de gaz şi destul hydrogen pentru a umfla un balon cu o putere de suire de 70 klgr.

In starea normală corpul omenesc conţine atâta fier cât ar trebui pentru fabricarea a 7 cuie gróse, atâta grăsime câtă ajunge pentru facerea a 6 klgr. ½ de lumînărĭ, atât carbon cât trebuesce pentru facerea a 65 creióne marĭ, şi atât fosfor cât intră în capetele a 820.000 chibriturĭ.

Se înţelege, că pentru estragerea acestor elemente din om trebuesce sĕ se facă atâtea lucrărĭ, une-orĭ aşa de grele încât nu s'ar puté nicĭ-odată sĕ ne tratăm semenii ca pe nisce simple mine de fier séu grafit.

Pe lângă acestea omul mijlociu mai conţine 20 linguriţe de sare, 50 bucăţele de zahăr şi 42 litri de apă. Orĭ cât de esact s'ar cântări aceste corpurĭ resultate din analisa corpului human şi, orĭ cât de urcate ar fi preţurile acestor substanţe, am puté spune din punctul de vedere folositor, că nu prea preţuesce lucru mare omul.

*

Soldatul şi copilul.

In diua întrărei trupelor aliate în Tien-tsin, nevasta unui misionar englez asista la defilare cu un copil al sĕu, pe care-l ţinea în braţe.

Un ofiţer japonez se apropie de dînsa şi-i dise în mod fórte curtenitor:

— Scusaţĭ, dómnă, împrumutaţi-mĭ, vĕ rog, pentru puţin timp copilul dv.

Mama înmărmurită, nu sciú ce sĕ facă, dér copilul, atras de galónele strălucitóre, se aruncă de gâtul ofiţerului.

După douĕ óre copilaşul fù recondus la mama lui. El fusese plimbat prin tóte regimentele.

— Sunt şése sĕptĕmânĭ de când nu sĕrutaserăm nicĭ un copil — dise ofiţerul — şi fie-care din noi are câte unul acasă. Mulţumesc, dómnă!

*

Cultul faţă de morţĭ în China.

Chinesii au un mare cult faţă de morţĭ, ceea ce consitue o trăsătură simpatică a străvechii lor culturĭ. Intreg imperiul este un vast cimitir cu mormintele străbunilor, pe care le apĕră şi scutesc cu multă pietate. In căutarea după causele actualei revoluţiĭ chinese, este fórte remarcabilă şi împrejurarea, că Chinesii au considerat şi consideră de-o mare vătĕmare a cultului lor pentru morţĭ faptul, că cu ocasia construiriĭ căilor ferate de cătră Europenĭ, numeróse morminte chinese au fost devastate şi nimicite, fără a le mai vedé urma. Despre modul cum onoreză Chinesii pe morţiĭ lor, scriitorul olandes Henri Borel scrie următórele:

Chinesii de religiunea lui Budha cred, că după mórte, sufletul omului se împarte în 7 părţĭ, dintre care douĕ se scoboră în iad, ér celelalte 5 rĕtăcesc prin vĕzduh. Membrii familiei trebue dér, ca prin jertfe pióse sĕ mântuéscă din infern cele douĕ părţĭ de suflet, ca tóte şépte părţile sĕ se unéscă şi sé-şĭ afle veciniciul repaus în paradisul lui Budha.

La pórta casei familiei chinese m'a primit cel mai bun amic al mortului, un mandarin militar. Nimic nu mai arăta rangul sĕu înalt: purta vestminte dure şi sĕrăcăciόse în semn de doliu. M'a condus într'o cameră vastă frumos împodobită. In cameră era întins mortul şi, după credinţa chinesă, o parte a sufletului rĕmase în casă plutind prin aer. Jelitorii aşternură o masă în camera acésta încărcată cu tot felul de mâncărĭ gustóse, ca sufletul sĕ se sature bine din mirosul lor.

Când am păşit în cameră, m'a surprins fórte mult faptul, că ea era plină de omeni îmbrăcaţĭ în vestminte de diferite colorĭ, carĭ îţĭ luau vederea, apoi, de soldaţĭ lăncierĭ, heroldĭ, arcaşĭ, purtătorĭ de evantaliĭ etc. Mai tărdiu când am privit şi mai bine în jurul meu, surprinderea îmĭ fù şi mai mare — mulţimea din cameră nu consta, decât din păpuşĭ îmbrăcate, ce atêrnau de păreţĭ. Conducĕtorul mi-a esplicat, că păpuşile acestea represintă pe însoţitori decedatului.

In fruntea mulţimei se afla pe un pod o păpuşă mai voluminósă, decât celelalte: asta înfăţişa pe mandarinul decedat, plecând spre cer. De cealaltă parte a podului, care închipuia cerul, atêrnau figurile sufletelor, carĭ locuiesc în regiunile fericite. Intre ele se află şi Tiong-So, măcelarul, care întrégа lui viaţă a omorît animalele, până când în fine i-a părut rĕu de pĕcate şi s'a decis, că nu va mai vĕrsa sânge, şi nu va mai mânca carne. Cuţitul şi l'a ascuns în nisip, dér se temea, că are sĕ-l afle cineva şi-l va folosi spre vĕrsare de sânge; l'a scos aşa-dér din locul ascuns şi a fugit cu el între munţĭ, unde l'a ascuns sub stâncĭ. Dér şi acum se temea, că-l află cineva. Nu mai avé linişte pentru acéstа şi dilele lui erau o tortură vecinică, până când c'o ocasiă i-a aflat loc cuţitului — l'a ascuns adecă în inima lui. Prin fapta acésta şi-a rĕscumpĕrat tóte pĕcatele şi a ajuns în raiu.

Ritualul l'au început preoţii prin rugăciunĭ. Dupa acéstа tóte scumpeturile din cameră, împreună cu păpuşile, le-au aşedat într'un pat pregătit din hârtiă şi mătase, şi i-au dat foc. După crediuţa lor, sufletul mortului s'a înălţat de-odată cu flacările spre cer, în patria sufletelor fericite dimpreună cu strălucita lui suită.

Calendarul sĕptĕmânei.

SEPTENVRE. are 30 dile. RAPCIUNE.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	17 S. m. Sofia	30 Ieronim
Lunĭ	18 C. păr. Euuemiu	1 Octob. Remig
Marţĭ	19 M. Trofimat	2 Leodegar.
Merc.	20 † S. m. Eustatiu	3 Candid
Joi.	21 Apost. Cuadrat	4 Franc. Asis
Viner	22 S. Foca şi Iona	5 Piacid
Sâm.	23 † Conc. s. pf. Ion	6 Brunome

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 25 Sept. n. de 38,143 capete, la 26 Sept. au întrat 80 capete şi au eşit 497 capete rĕmânênd la 27 Sept. n. un numĕr de 37,726 capete.

Se notéză marfa ungurésca: veche grea dela 00—00 fil. tînĕră grea dela 97—98 fil., de mijloc dela 97—98 fil., uşóră dela 98—99 fil. — Sêrbéscă: grea 96—97 fil., de mijloc 95—96 fil., uşóră 94—95 fil. kilogram.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 2? Septemvre 1900.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	60
"	Grâu mijlociu	11	20
"	Grâu mai slab	11	—
"	Grâu amestecat	9	—
"	Sĕcară frumósă	7	40
"	Sĕcară mijlociă	7	—
"	Orz frumos	6	80
"	Orz mijlociu	6	40
"	Ovĕs frumos	4	80
"	Ovĕs mijlociu	4	40
"	Cucuruz	9	40
"	Mălaiu (meiŭ)	8	—
"	Mazăre	17	40
"	Linte	22	—
"	Fasole	11	20
"	Sĕmênţă de in	21	—
"	Sĕmênţă de cânepă	9	20
"	Cartofĭ	1	70
"	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	88
"	Carne de porc	—	96
"	Carne de berbece	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	50	—
"	Sĕu de vită topit	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.—
Renta de coróne ung. 4%	96.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.50
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	97.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	89.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	163.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.75
Renta de argint austr.	96.95
Renta de hârtie austr.	96.70
Renta de aur austr.	115.—
Losurĭ din 1860	132.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.06
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	662.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	646.50
Napoleondorĭ	19.29
Mărcĭ imperiale	118.32½
London vista	242.07½
Paris vista	96.30
Rente de coróne austr. 4%	97.20
Note italiene	90.50

Cursul pieţei Braşov.

Din 29 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.08	Vênd. 19.10
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd. 18.90
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.20	Vênd. 19.30
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd. 11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd. —.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd. —.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.70	Vênd. —.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd. 101.—

Cursul losurilor private

din 27 Sept. 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.80	13.80
Credit	390.—	398.—
Clary 40 fl. m.	124.—	128.—
Navig. pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	65.—	68 —
Krakau	49 —	51.—
Laibach	49.50	48.50
Buda	126.50	128.50
Palffy	132.75	137.75
Crucea roşie austriacă	42 50	43 50
" " ung.	20.25	21.25
" " ital.	60.—	62.—
Rudolf	—.—	—.—
Salm	170.—	173 —
Salzburg	60 75	60 75
St. Genois	195 —	197.—
Stanislau	150 —	—.—
Trientine 4½% 100 m. c.	150 —	160 —
" 4% 50	27.50	30.—
Waldstein	—.—	—.—
" de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 27 Sept. 1900.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	pana la
Grâu Bănăţenesc	80	7.51	7.52
Grâu dela Tisa	80	7.?6	8.01
Grâu de Pesta	80	7.55	7.65
Grâu de Alba regală	80	7.40	7.42
Grâu de Bácska	80	7.65	7.75
Grâu unguresc de nord	80	7.70	7.80
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	pănă la
Sĕcara		70—72	6.65	6.85
Orz	nutreţ.	60—62	6.80	6.?0
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere	64—66	5.?0	5.80
Ovĕs		——	0.55	5.01
Cucuruz	bănăţen	75	—.—	—.—
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	" "			
Hirişcă			5.—	5.30

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela	pănă
Săm. de trifoiu	Luţernă ungur.	—.—	—.—
"	" transilvană	—.—	—.—
"	" bănăţenă	—.—	—.—
"	" roşiă	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	—.—	—.—
Ulei de in		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta	58.50	59.—
" "	dela ţéră	—.—	—.—
Slanină	svêntată	52.52	50.—
Prune	din Bosnia	55.—	55.50
"		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	18.—	18.50
"	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou	—.—	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc	—.—	—.—
"	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	ungurescĭ	—.—	—.—
"	serbescĭ	—.—	—.—
Céră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 27 Sept. n. 1900.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	88.—
" " Impr. 1892	5 "	Ian.-Iul.	87.—
" " din 1893	5 "	" "	87.—
" " 1894 int. 6 mil.	5 "	Apr.-Oct.	—.—
" " Impr. de 32½ mil.	4 "	Ian.-Iulie	73¼
" " Impr. de 50 mil.	4 "	" "	75.¼
" " Impr. de 274 m. 1890	4 "	" "	74.—
" " Impr. de 45 m. 1891	4 "	" "	74.—
" " Im. de 120 mil. 1894	4 "	" "	74 —
" " Impr de 90 mil. 1896	4 "	" "	74.—
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 "	Mai-Nov.	75.—
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—.—
" comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
" " " din 1884	5 "	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5 "	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5 "	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 "	Ian.-Iuli.	90¼
Scris. fonciare rurale din 1890	4 "	" "	73.½
" " urbane Bucuresc	5 "	" "	78.⅛
" " " Iaşi	5 "	" "	72½
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 "	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	22 20
Banca agricolă	500	150 v.	295.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	245.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	4?5.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	410.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	" "	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	" "	—.—
20 francĭ aur	—	" "	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	" "	90.—

Scompturĭ:

Banca nat. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 "	Petersburg	6%
Casa de depunerĭ	12 "	Berlin	5%
Londra	3 "	Belgia	4%
Viena	4½	Elveţia	5%

Árverési hirdetmény.

Alólirott tömeggondnok ezennel közhirré teszem, hogy a brassói kir. Törvényszék, mint csődbiróság által 7633—900. csőd szám alatt kinevezett ideiglenes csődválasztmány határozata alapján Röszler Ferencz, fogarasi vagyon bukott bőr- és vegyesáru kereskedő csődtömegét képező és 3633 korona 28 fil. becsértéket képviselő áruczikkek és bolti felszetélések **folyó évi október hó 8-án** és következő napjain délelőtt 9 órától 12-ig és délután 2 órától 5 óráig Fogarason, a főtéren, nevezett üzlet helyiségében tartandó árverésen elfognak adatni.

Az üzleti áruczikkek csakis a csődleltárban felvett tételek, vagy egyes darabonként bocsáttatnak árverés alá.

Arverezni szándékozok oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingoságok az 1881 évi LX. t. c. 107 és 108 §§.ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Vevő köteles a megvett ingóságot azonnal átvenni és elvinni.

Az áruczikk minősége és mennyisége tekintetében a választmány szavatosságot nem vállal.

Az árverés a választmány határozata folytán jogerőre emelkedik.

Fogarason, 1900 évi Szeptember hó 19-én.

Dr. Serbán Miklos,
tömeggondnok.

1101,1—1

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 9246—1900.

Publicare de ofert!

Representanţa orăşénéscă a luat hotărîrea a nu mai susţiné ca móră obiectul ce-i aparţine ca proprietate şi se află în suburbiul Scheiŭ sub Nr. casei 679 (Podu Creţului Nr. casei 103), ci a-l da pe mai mulţi anĭ — décă se va puté — în arendă spre înfiinţarea altei întreprinderĭ industriale.

Amatorii de acest obiect sunt deci poftiţĭ a presenta ofertele lor la subscrisul Magistrat până Marţĭ în 23 Octomvrie a. c.

Braşov, în 11 Sept. 1900.

6014,3—3 *Magistratul orăşenesc.*

ANUNŢ!

Subsemnatul am onóre a aduce la cunoştinţă Onor. public, că cu 1 Octomvre a. c. **mi-am strămutat prăvălia**(bolta) de pescărie care am avut'o în Strada Hirscher visavi de Cocoşul alb în tîrgul Straelor visavi de farmacia D-lui Roth séu visavi de Casina Română.

cu stima

Vasile N. Bidu.

Un PIAN ieftin de vêndare. Informaţiunĭ la Admiuistraţiunea Gazetei.

Cele mai bune

Pianurĭ şi Pianinurĭ

din cel mai bun material, solid lucrate şi cu gust adiustate, c'un ton admirabil, durabile în acordare, avênd un al treilea pedal (registru de harpă specialitate) prin care se pot dobândi efecte dulci-delicate ale tonului, (de es. echoul),

liferéză fabricanţii de pianurĭ c. şi reg. ai curţii

Fraţii Stingl,

proprietarii celor mai marĭ fabricĭ de Pianurĭ în monarchia austro-ung., posesorĭ de 33 de distincţiunĭ, douĕ ordine etc.

Pentru fie-care instrument cumpĕrat dela acéstă fabrică se dă o **garanţiă de ḑece anĭ**. Esemplare alese se găsesc şi pot fi încercate la Domnul

IULIU JASCHIK, director de musică,

Strada Orfanilor nr. 6, etagiul I.

Nici un amator de piano şi pianist sĕ nu întârḑie sĕ vadă şi sĕ încerce aceste instrumente. 7—*

Prima cărnăţărie română.

Cărnăţărie în Strada Hirscher sub podul Bătuşilor.

Strada Hirscher lângă fosta brânzărie D. Pascu.

Subsemnatul are onóre a aduce la cunoscinţa onor. public, că **dela 1 Octomvre st. n. voi deschide** sub firma

Leonhardt & Căpăţină

o prăvălie de carne şi cărnăţărie

în Strada Hirscher sub podul Bătuşilor,

unde se va aflá în tot timpul şi póte servi onor. public şi clientelei sale cu tot-feliul de **carne şi cărnăţ ării** próspete de prima calitate, precum: **Salam, unsóre** topită de porc. **slănină** pârlită, afumată şi neafumată, **şunculiţe** micĭ şi marĭ, **şuncă fiertă, cârnaţĭ cu hrean, limbĭ afumate.** precum şi tot-felul de **cârnaţĭ** recĭ şi pentru fript, fórte bine pregătiţĭ.

Cu preţurile cele mai moderate.

Comandele voi esecuta prompt şi espedez pachete cu posta orĭ şi unde.

Preţurĭ curente la cerere trimit gratis.

Sper că onor. public Braşovean şi strein, ca prim începĕtor român, mi-va da sprijinul cuvenit,

cu tótă stima

1100.1—5 **Dumitru N. Căpăţînă,**
măcelar şi fabricant de cărnăţărie.

Prima cărnăţărie română în Braşov.

Subscrisul am onórea a aduce la cunoscinţa On. public, că, **în 16 Septembre a. c. am deschis**

Restauraţia din localităţile Redutei.

Se află de vêndare **Bere escelentă de Steinbruch**

aşa numită **Hofbier** precum şi **Vinurĭ** de Ardeal fórte bune.

Atrag atenţiunea asupra bucătăriei mele eschisită, cu preţurĭ moderate.

Pentru **Dineurĭ, Supeurĭ, mese de nuntă** iau îngrijirea asu-pră-mĭ cu preţurĭ ieftine.

In cafeneua „Redoute“

cea mai bună şi ieftină **cafea,** precum şi diferite **beuturĭ. Biliarde** bune. **Gazete** indigene şi streine.

Cu 1-a Octomvre primesc abonamente pentru cost.

Cu tótă stima

1 91.3—3 **Friedrich Schmidt.**

BERE PILSNER URQUELL

Subscrisă representanţă a berăriei, are onórea a face cunoscut, că cu **începere dela 1 Octomvre** am însărcinat cu conducerea **Halei de Bere de Pilsen în**

Restauraţia Fleischer,

pe Domnul **Peter Renovich,** recunoscut de mai nainte ca Restaurater cu bucătărie bună şi ieftină, care va pune **în vêndare**

Berea „Pilsner Urquell“

de mare renume, îngrijită după regulament; afară de acésta şi **Vinurĭ de Ardeal** veritabile, nefalsificate.

Cu tótă stima

Representanţa generală
a
Berăriei cetăţênescĭ în Pilsen,
fondată 1842.

Referindu-mĕ la anunţul de sus, îmĭ iau voia a aduce la cunoscinţa onor. public, că sunt în stare, ca conducător al **Halei de bere Pilsner** din loc, cu concursul soţiei mele recunoscută ca bună bucătărésă, a oferi on. óspeţĭ afară de **berea Pilsner,** îngrijită după regulament, **Vinurĭ de Ardeal** veritabile, nefalsificate, şi **mâncărĭ escelente,** preparate cu cea mai mare atenţiune şi curăţenie.

Serviciul prompt, preţurĭ ieftine, ca în modul acesta on. óspeţĭ se fie satisfăcuţĭ, şi recompensaţĭ pentru preţul ceva mai mare al beuturilor escelente.

Dejun-zone cu 16 banĭ, diferite bucate la cină 60 banĭ.

Rugându-mĕ de o cercetare numerósă, sunt cu tótă stima

Peter Renovich.

Femeile din Viena au a mulţumi frumseţa lor

în prima linie întrebuinţărei celei mai plăcute, renumitei şi cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesce de acest mijloc, *capĕtă o colóre sănĕtósă a feţei, teint frumos fără increţiturĭ* până la bĕtrâneţe, depărtéză pistruie, pete de ficat, bubat, coşi, roşéţă şi tóte necurăţeniile pielei, despre ce se garantéză, séu se dă banĭ îndĕrĕt.

S'a aplicat acésta pomadă, de persóne distinse, artiştĭ etc., deja de 40 anĭ, ce se póte dovedi cu atestate şi epistole de recunoscinţă. Cea mai bună dovadă de bunătate şi efectul eĭ este, că esistă de 40 anĭ şi în intervalul acesta sute şi miĭ de mijlóce pentru frumseţe séu inventat şi éraşĭ au dispărut. Preţul unui borcănel pe 6 lunĭ 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucata 50 cr.

Laptele Pompadour dă pielei o albéţă ca laptele, care remâne şi după ce se spală faţa. Un flacon original **1 fl. 50 cr.**

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă **1 fl. 25 cr.**

A se adresa cu conţienţă la WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la IOSIF TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, în Braşov la VICTOR ROTH Farmacia „la urs“ lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER. — Pachetele sunt plombate. 8—9,889.

Subscrisul recomandă onor. P. T. public

ATELIERUL sĕu de CROITORIE

bine asortat, cu stofe diferite fine şi calitate bună, pentru haine bărbătescĭ.

Asigur pe onor. public a-l servi după cele mai nouĕ recerinţe ale modei, solid, la timp şi cu preţurĭ moderate.

Comandele a se adresa la

George Bucă
croitor bărbătesc
Braşov (Strada Orfanilor Nr. 5.)